

2024. NYÁR

OPERA

**RÁCZ RITA és
KOVÁCS ISTVÁN**

Magasságok és mélységek

JOSÉ CURA

Tosca, Otello

A SEVILLAI BORBÉLY

BASTIEN ÉS BASTIENNE

NIXON KÍNÁBAN

RÁTONYI KRISZTA

Operarajongó

BMW i7 – KIFINOMULT
ÉLMÉNYEKHEZ.

A vezetés **élménye**. 100% elektromos.

A kép illusztráció. BMW i7 átlagfogyasztás: 0 l/100km; átlagos villamosenergia-fogyasztás: 18,5-23,7 kWh/100 km; CO₂-kibocsátás: 0 g/km.

BEKÖSZÖNTŐ

Kedves Opera- és Balettkedvelők!

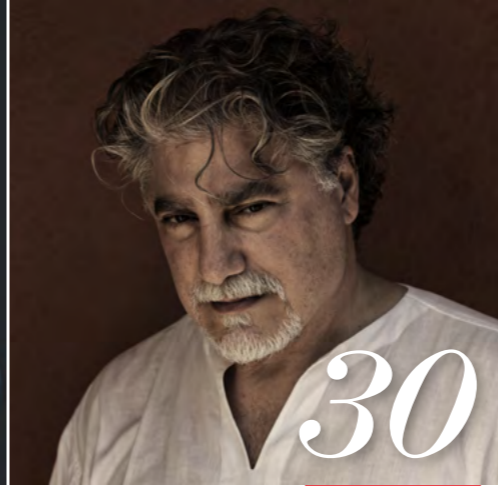
Amikor az Év Sportolója Gála tavaly először nyert bebocsátást az OPERÁ-ba, úgy éreztük, ez a nagy múltú gálaünnepség rangos elismerésben részesült. Mert bár mi, a sport világában élők minduntalan büszkén bizonygatjuk, hogy a sport igenis a kultúra része, a sport hősei mindannyiunkat inspiráló példaképek, egyik-másik futballsztar valóságos művésze a labdának, azzal, hogy - mindkét fél szándékai szerint - hosszú távú otthonra lelt a Sportgála az Operaházban, a magyar kultúra, az opera, a balett katedrálisa ismerte el idevalónak, az Ybl-palota színpadára méltónak a magyar sport kiemelkedő egyéniségeit és teljesítményeit.

Mindez megtiszteltetés a Sportgála résztvevőinek, szervezőinek, de felelősség is, hiszen nem léphet akárki erre a színpadra és a díjátadó ünnepség minden percében meg kell próbálnunk felőni a feladathoz. Ezért próbálják az Év Sportolója választást 1958 óta szervező sportújságírók emlékezetes és nívós produkciókkal, világsztárokkal, legendás bajnokokkal megtisztelni a magyaroknak az adott esztendőben a legtöbb örömet szerző sportolóinkat, edzőinket. Hogy legyen egyetlen egy nap, amikor nem a pályán, nem edzőteremben, nem izzadt sportdresszben, csapzott hajjal, melegítőben látjuk őket, hanem szmokingban és nagystélyiben, megilletődött beszédekkel mondván, az Operaház lélekemelő miliójében. Nemcsak bizonygatva, hogy ők is a magyar kultúra megbecsült alakítói, hanem a gálaest minden vizuális és tartalmi elemével is ezt igazolva.

Amikor gyerekként a Hunyadi László előadás közben pár osztálytársammal kidobtak bennünket az Erkel Színházból, mert - mondjuk így - „rendetlenkedtünk”, álmomban sem gondoltam volna, hogy - ha a Sportgála alkalmából is, de - egyszer legálisan sétálhatok majd be az Operaház színpadára, s persze azt sem, hogy balettintézeti növendék Bori lányunkat naponta kísérjük majd a művészbemutatóhoz, míg a család rendszeresen itt ül a nézőtéren. Hálás vagyok, hogy így alakult, és a Sportgála befogadásáért is, ami persze évente csak egy este foglalja el az egyébkor az opera- és balettkedvelők legkifinomultabb igényeit is kielégítő Operaházat. Élvezzenek itt minden pillanatot!

Szöllősi György
a Magyar Sportújságírók Szövetségének elnöke

OPERA

ERKEL

EIFFEL

BALETT

BALETTINTÉZET

ZENEKAR

KÓRUS

GYERMEKKAR

- 3 **Kedves Opera- és Balettkedvelők!**
Szöllősi György beköszöntője
- 6 **Magasságok és mélységek**
Beszélgetés Rácz Ritával és Kovács Istvánnal
- 10 **Vígopera némafilmbe oltva**
Káel Csaba-interjú
- 12 **Multikulti környezet**
Valkai Andrea nyilatkozott
- 14 **Valóság és absztrakció határán**
Almási-Tóth Andrással beszélgettünk
- 16 **Meglepetés!**
A díjátadások új szisztémája
- 18 **„A B terv a matematika lett volna”**
Scrivener Louis-interjú
- 22 **Amit megtanulnak, a testükbe-lelkükbe ivódik**
Az MNBI sikerei
- 26 **Őszinte művészportrék**
Prima Donnák +1 Hős
- 30 **„Rendezőként nem engedek Curának, a tenornak”**
Interjú José Curával
- 34 **Elismerés és ami mögötte van**
Díjak március 15-e alkalmából
- 36 **Nem a tervezett utat járja, hanem a megírtat**
Életmód: Topolánszky Laura
- 40 **Két meghatározó vendégjáték**
Anna Pavlova társulata és a Gyagilev Együttes

- 44 **Időtlen és elegáns**
Divat: Schiffer Miklós
- 48 **Száz éve született Várhelyi Endre**
Archív
- 50 **Haláltusa**
Don Giovanni
- 52 **A büntudat terhe alatt**
Borisz Godunov
- 54 **Egy mulatságos rablóopera**
Fra Diavolo
- 56 **Kalózik a láthatáron!**
KisKalóz
- 58 **Reflektorfényben**
Operarajongó: Rátonyi Kriszta

OPERA A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:
SZERKESZTŐ:
KÉPSZERKESZTŐ:
ARCULAT:
KORREKTOR:
GRAFIKAI TERVEZÉS, TÖRDELÉS,
NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Ókovács Szilveszter főigazgató
Filip Viktória
Iványi Jozsefa
Mátai és Végh Kreatív Műhely
Hajdú Livia
Kohán József

HIRDETÉSFELVÉTEL:
ISSN 1789-4093
INGYENES KIADVÁNY.
LAPZÁRTA:

marketing@opera.hu

2024. július 1.

SZERZŐK: Braun Anna | Böcs Annamária | Filip Viktória | Jászay Tamás | Karczag Márton | Ménes Márta | Pallós Tamás | Papp Tímea | Pónyai Györgyi | Szentgyörgyi Rita | Ur Máté | Várhegyi András

CÍMLAPFOTÓ: Nagy Attila

FOTÓ: Alamy, Berecz Valter, Zoe Cura, Csibi Szilvia, Dömölky Dániel, Emmer László, Herman Péter, Hulton Archive, Kummer János, Mezey Béla, MTVA - Csöndör Kinga, Nagy Attila, OPERA Archivuma és Emlékgyűjteménye, Pacific Northwest Ballet, Pályi Zsófia, Rákossy Péter, Rátonyi Kriszta családi archivuma, Topolánszky Laura családi archivuma, Wikipédia, Youth America Grand Prix

Magasságok és mélységek

Szerző: Szentgyörgyi Rita

Rác Rita szoprán, lírai koloratúrszoprán vérében van a színészet. Kovács István a basszustól a drámai baritonon át a basszbariton szólamig gazdag repertoárt visz. Mindketten mélyen átélt, kidolgozott alakításokat nyújtanak. A *Magyar Állami Operaház Kamaraénekesei* először *A rajnai sellőkben* énekeltek együtt az Andrassy úti dalszínházban, néhány hónapja pedig a *Messiás* koncertszerű előadásában láthatták őket együtt a nézők.

Ritkaság a kétszereplős címlapfotózás, ezért is érdemes a kulisszák mögé pillantani!
Készítette: Opera Café

Fotó: Nagy Attila

RÁCZ RITA ÉS KOVÁCS ISTVÁN

Hogyan állnak az oratóriuménekléshez?

Rác Rita: Furcsa, hogy Istvánnal Händel *Messiása* előtt csak egyszer találkoztunk az Operaház színpadán, holott már tizenöt éve vagyok a dalszínház magánénekesek. Mindig nagy tisztelője voltam, szeretem az énekstílusát. Az oratórium műfaja engem szinte elkerült, ritkán énekelek koncerteken, a *Messiásnak* is inkább az Almási-Tóth András által rendezett, szcenírozott változata áll közel a szívemhez.

Kovács István: A két véglet vagyunk Ritával: a legmagasabb és a legmélyebb hangok egyike. Talán ezért is érdekes minden alkalom, amikor ketten együtt szerepelünk. Ars poeticám, hogy a hangom egy hangszer, ami sok mindenre használható. Technikailag, hangzásideálban teljesen máshogy közelítek a *Máté-passióhoz*, a Bach-kantátákhoz, mint egy romantikus operához. Kimondottan jól tesz a *vocénak* egy-egy kirándulás az oratórium és a dal világába, mert az egy kontrolláltabb, finomabban vezetett éneklést jelent. Szerencsére Mozarttól kezdve Verdin át egészen néhány drámai bariton szólamig, a Schubert *Winterreisétől* Mendelssohn *Éliásáig* sok mindent el tudok énekelni. Az oratóriumrepertoár sokszor igazán komoly kihívást jelent. Az *Éliásban* vagy Haydn *Teremtésében* ugyanúgy karaktert kell teremteni, mint egy nagy operaszerepben, és ugyanolyan rétegzett, gyönyörű figurákkal lehet találkozni.

Milyen magaslatokat és mélységeket sikerül bejárniuk aktuális feladataik során?

R.R.: Nagyon szerencsés vagyok, hogy hangilag, zeneileg és színészilag is sokféle szerepet formálhatok meg. Mindegyik komoly énektechnikát, rákészülést igényel. Az *Arabella* Fiakermillije egy frivol nőalak volt, aki a korabeli bécsi közönséget szórakoztatta.

Bravúr koloratúrszerep, technikai és zenei szempontból is nehéz, minden tekintetben magaslatokat ostromló szólam. A *Hunyadi László Gara Mária* szintén létező személy volt, egy zárdából érkező fiatal, szerelmes lány, aki bármit megtenne szerelméért, Hunyadi Lászlóért. Szintén koloratúrszerep, csodálatos feladat, öröm énekelni! Mindig izgalmas ilyen típusú figurákat megjeleníteni, utánaolvasni, keresni a karakter igazságát. Az egyik legkedvesebb számomra mégis a *Rigoletto* Gildája, ez a világtól elzártnak élő lány, aki csak ábrándozik a férfiideáról.

K.I.: Debussy szimbolista operája, a *Pelléas és Mélisande* egy rendkívül érdekes világ, amely az emberi lélek mélységeibe vezet. Golaud egy középkori férfi, egyrészt harcos, másrészt főrendi nemes. Rendkívül impulzív alkat, a saját agressziójának a kiszolgáltatottja. Állati indulatok törnek ki ebből az amúgy udvarias nemesemberből a szép, fiatal Mélisande iránti féltékenysége kapcsán. (A borderline személyiségjegyű emberek szoktak ilyen gyorsan váltani egyik végletből a másikba.) Golaud archetipikus figura, ugyanúgy, mint a Kékszakállú vagy Don Giovanni. Amikor ilyen szerepekkel foglalkozom, megkönnyíti a dolgom a tudat, hogy mindannyiunk lelkében ott van a féltékeny, a csábító vagy épp a király alakja. Az egyik extrém jelenetben például, amikor a hajánál fogva cibálja Mélisande-ot, egyszerűen csak menni kell az árral. Önismerteti, lélektani utazásnak felel meg, amikor egy figurában ilyen elementárisan jelennek meg a szélsőségek.

A karakter szerepek kidolgozásánál az is szempont, hogy a többi partnernek, a főszereplőnek támaszt nyújtsanak, amiből aztán építkezni tud?

R.R.: Az opera igazi társasjáték, hiszen egymásra hatva hozzuk létre az előadást. Igyekezem úgy adni a művésztársaimnak, hogy

Fotó: Nagy Attila

Fotó: Nagy Attila

Carmina Burana, 2019 - Fotó: Berecz Valter

Pelléas és Mélisande, 2022 - Fotó: Nagy Attila

Rita, az ön számára mit jelent a főszerepek sorában Purcell Tündérr királynője, a boldogságkereső femme fatale?

R.R.: Ilyen szerepre mondja azt egy énekes, hogy jutalomjáték, mind zenei, mind színészi értelemben. Almási-Tóth András ért a női lélekhez, az általa rendezett produkció rendkívül mélyen átgondolt, komoly mondanivalója van. A Tündérr királynő karaktere nagy ívet jár be, keresztülmegy a női lét különböző stációin, megél különféle szerelmeket, titkos szerelmi viszonyt, a kiégett házasság miatti dühöt is. Mindezeket én is megtapasztaltam. Jókora talált meg ez a teljes női sorsot összefoglaló szerep. Jó érzés volt visszakeresni, újraélni, feldolgozni, majd kiadni magamból a legmélyebb személyes érzelmeket. A nagy áriát egyenesen végigsírom. A színház, az éneklés, és különösen az operajátás számomra terápia.

az segítség legyen számukra. Fantasztikus, amikor jó hangulatban, jó csapattal, barátokként dolgozhatunk együtt! Amikor egymás rezdüléseiből is értünk, egy-egy tekintetből rengeteg mindent ki tudunk olvasni. Ebben az évadban a Zeneakadémián végzett osztálytársaimmal énekeltem sokat, Cser Krisztiánnal, Szegedi Csabával. Külön öröm, külön ünnep minden ilyen alkalom.

K.I.: Ahhoz, hogy egy jó operaelőadás megszülessen, elengedhetetlen a csapatjáték. A kisebb szövegek megformálása is nagy feladat. Megjegyzem: egy operaház színvonalát az jelzi leginkább, hogy a kis szerepeket éppúgy magas nívón éneklék-e el, mint a nagyokat. Rosztov gróf, Natasa apja a *Háború és béke*ben viszonylag kevésbé szól meg, viszont nagyon jól megfogható figura. Van egy jelenete, amikor értetlenül áll a körülötte felbolydult világban. Emlékezetes, fontos pillanata az operának az ő kifakadása.

István, a *Keresztkantáták* című, Bach egyházi kantátáira épülő produkcióban kettős feladata volt: az éneklés mellett a Forte Társulat táncosaival kellett együtt mozognia. Speciális küldetésnek nevezte.

K.I.: Eleve attól különleges ez a Bach-est, hogy a zenéje nem színpadra íródott, hanem koncertre vagy még inkább istentiszteletre. Rendkívül komoly kihívás volt, hogyan lehet a mozgásszínházzal a zene szakralitását, személyességét megjeleníteni. A Horváth Csaba koreográfus által, emberszobrokból megalkotott képi világ sokat segített ebben. Ezek a Bach-kantáták számomra a legszebb zenék közé tartoznak, hatalmas feladatot jelentenek, nagyon közel állnak hozzám. Bizom benne, hogy még számos ilyen, emlékezetes előadásban vehetek részt! ◊

Vígopera némafilmbe oltva

Szerző: Pallós Tamás

A Margitszigeti Szabadtéri Színpadon június 29-én Káel Csaba rendezésében került színre *A sevillai borbély*, majd az ez alkalomra *felfrissített adaptáció* szeptemberben az Erkel Színházba költözik. A Művészetek Palotájának vezérigazgatója jóllehet számos műfajban jártas alkotó, elsősorban filmrendezőnek tartja magát. Rossini vígoperáját is filmes szempontból közelítette meg.

„Annak idején Hollerung Gáborral döntöttük el, hogy belevágunk *A sevillai borbély* előadásába. Régi vágyam volt a megrendezése, az egyik kedvenc operám” – kezdi vonatkozó ars poeticáját Káel Csaba. „A Budafoki Dohnányi Zenekarral, Megyesi Schwartz Lúcia és Szegedi Csaba főszereplésével 2016 augusztusában a Tokaj Fesztiválatlanban adtuk elő, nem sokkal a Savaria Szimfonikus Zenekarral a szombathelyi Iseumban tartott bemutató után. 2017 februárjában érkezett a Műpába, nemzetközi szereposztással, René Barbera, Bruno de Simone és Pietro Spagnoli közreműködésével.”

Miért épp *A sevillai borbély* izgatta leginkább a bel canto mester számos komikus és komolyabb örökzöldje közül? „Mert a lehető legszélesebb spektrumban tárja fel Rossini alkotói génuszát. Az olasz zenés színházi hagyománynak a commedia dell'artéból

Váradí Zita, Kiss András, Sebestyén Miklós, Haja Zsolt, Horváth István, Balga Gabriella - Fotó: Nagy Attila

fakadó vonalát képviseli. Számomra a karakterformálás tekintetében is telitalálat; másik ehhez hasonló remekműve talán a *Hamupipőke*. Persze nem becsülném alá a *Tell Vilmost* vagy a *Mózes*t, de *A sevillai borbély* pimasz humora, az, ahogy Rossini kezeli a zenét, alakítja, nyújtja, variálja a frázisokat, a virtuóz futamokat, kivételes tehetségről árulkodik. A szereplők összetettsége, életszerű volta pedig kiváló lehetőségeket ad egy rendező számára az operaszínpadon.”

Káel Csaba a némafilmek világát megidéző opera olvasatát magyarázva egészen a film (h)őskoráig tekint vissza: „A mozi lényegében »dokumentumfilmekkel« indult; a Lumière-testvérek 1895 decemberében mutatták be legendássá vált rövidfilmjeiket. Már 1896-ban Budapesten jártak és felvették például azt, hogy lovaskocsik hajtanak a Lánchídra. Ezt követte a Méliès-féle »színházfilmzés«, amikor már cselekményt, »színpadi akciókat« rögzítettek, egyre bátrabban használva a mozgókép adta lehetőségeket. Tekintettel arra, hogy a szabadtéren forgatott dokumentumfilmekkel ellentétben a termekben nem volt természetes fény, speciális világításokat

alkalmaztak, a színészek arckifejezéseit hangsúlyozva élénk, kontrasztos sminkeket használtak. A kamerákat kézzel forgatták, így a felvétel sebessége nem volt egyenletes. Ebből fakadt az az »akadozás«, lassulás-gyorsulás, amely maig a némafilmek sajátos báját adja. Úgy éreztem, hogy Rossini humora, témaközelítése jól áttemelhető ebbe a közegbe: *A sevillai borbély* története egy filmstúdióban zajló esti forgatás keretében elevenedik meg. A díszletek kicsit szürreálisak, az expresszionizmust idézik, a jelmezek is elrajzoltak. A nyitány alatt összeáll a stáb, a színpadon két kamera forog. Az előadás egyik poénforrása, hogy a felvett archaizáló, karcos, maszatos fekete-fehér jeleneteket a korszakra jellemző cselekménymagyarázó feliratokkal kísérve időnként megmutatjuk a háttér vásznára vetítve.”

A Margitszigeti Szabadtéren látott produkció koncepciója és kulisszája nem sokat változott az első bemutatóhoz képest, mindössze ráncfelvarrást végeztek, a nagyobb színpadhoz igazították a díszleteket és felfrissítették a kellékeket. Az »újrarendezés« főképp a szereplőket érintette, hiszen a most beállókra kellett szabni az egyes karaktereket. Ez nem volt nehéz, hiszen nagyszerű gárda állt össze. Balga Gabriella, aki annak idején Bertát alakította zseniálisan, most Rosinaként bizonyíthatta kivételes hang- és színészi kvalitásait.

Eddig már több mint ötven operát rendezett Káel Csaba. Számára a filmek is olyanok, mint az operák: van zenéjük, ritmusuk, atmoszférájuk... Úgy tartja, ha Wagner ismerte volna a filmet, biztosan belevágott volna a Gesamtkunstwerk jegyében. Az életet komplexen, pszichológiai dimenziókkal is megragadó zenedrámához hasonlóan a film is összművészet. Ezt a fajta kapcsolatot, »átjárhatóságot« pedig *A sevillai borbély* színpadra állításával is igyekszik megmutatni. ○

Sebestyén Miklós, Balga Gabriella, Rajna Martin és az OPERA Zenekara - Fotó: Nagy Attila

Multikulti környezet

Szerző: Ur Máté

Szeptemberben egymás párdarabjaként kerül színpadra az alig tizenkét éves Mozart egyik daljátéka a *Bastien és Bastienne*, valamint Menotti *A telefon* című egyfelvonásosa az Operaházban az MVM Pikoló Program részeként. A *legfitalabb korosztálynak szóló est* rendezőjével, Valkai Andreával beszélgettünk.

Öt éve vesz részt rendezőasszisztensként az OPERA különböző produkcióiban. Milyen tapasztalatokat szerzett?

Amikor elkezdtem dolgozni, azt mondták, körülbelül egy év lesz, mire teljesen kiismerem magam ebben az óriási intézményben. Utólag inkább háromnak mondanám... Az elején ezt nagy kihívásnak éltem meg, viszont ma már nagyon élvezem, hogy itt mindig történik valami. Kiemelten fontos operai tapasztalat számomra a „multikulti” környezet is: nagyon jó, amikor turnélehetőség adódik, vagy amikor külföldi vendégművészekkel dolgozhatok együtt. Van, akivel a közös munka óta folyamatosan tartjuk a kapcsolatot, és időnként találkozunk a világ egy-egy pontján – épp, ahol sikerül.

Fotó: Nagy Attila

Milyen alkotói folyamatok állnak önhöz a legközelebb? Megfigyeli a különböző rendezők munkáját? Lehet és kell azonosulni?

A rendezői koncepció megértése és a rendező szándékaival való összhang alapvető fontosságú, de ez az attitűd az előadás minden alkotóeleme szempontjából elengedhetetlen. Szeretem látni a nagy egészet, viszont azon belül kíváncsi vagyok minden kisebb egységre is. Talán emiatt különösen közel áll hozzám a díszlet- és kellékgyártás folyamata, gyakran ellátogatok a gyártóműhelyekbe, és szívesen követem, ahogy a produkciók látványvilágához tartozó jelmezek, kiegészítők, hátterek készülnek. Az előadásokon talán nem is mindig lehet olyan részletesen megfigyelni, de az OPERA színpadain látható minden egyes bútor, tárgy, szobor külön-külön is egy-egy igazi műalkotás.

Szeptemberben egy előadás keretein belül kerül színpadra Mozart egyik daljátéka, valamint Menotti egyfelvonásosa. Hogyan viszonyul ezekhez a darabokhoz?

A *telefon*t már korábban is ismertem, viszont a *Bastien és Bastienne*-nel most találkoztam először. Ennek köszönhetően nem volt semmiféle előzetes élményem a művel kapcsolatban, így teljes mértékben a saját benyomásaimból alakíthattam ki az előadás világát.

A gyermekekhez szóló produkciók kifejezetten közel állnak hozzám, mert amikor a Színház- és Filmművészeti Egyetem rendezőasszisztens képzésén tanultam, sokat dolgoztam az akkori színművész-bábszínész szakirányos hallgatókkal, így örömmel veszek részt újra ilyen típusú munkában.

Az előadás gyerekeknek szól, még hozzá az Operaház szokatlannak mondható terében. Jelent ez bármilyen nehézséget?

Számomra nem problémát jelent, inkább a különleges lehetőségeket látom benne. A történet a nagyszínpadon fog játszódni, a függöny előtt. A zenekari árkot felemeljük, így a teret is tágitjuk, valamint közelebb hozzuk a művészeket a gyerekekhez. Lesznek még a térhasználattal kapcsolatban kisebb-nagyobb furfangosságok, de azokat nem szeretném előre elárulni, legyen meglepetés.

A Bastien és Bastienne című darab színpadra állításán rendezőként dolgozik, A telefon című alkotás esetében viszont egy meglévő produkciót kell gyerekelőadássá varázsolnia. Van különbség a két feladat között? Mire készülhet a közönség?

A telefon valóban egy átrendezés. Ez játékmesterként eggyel ismerősebb terep, hiszen időnként előfordul, hogy a rendező engedélyével hozzá kell nyúlnunk egy előadáshoz és át kell gondolnunk egy-egy kisebb részletet. A telefon már több átdolgozást is megért, több helyszínen is ment, és a díszletének is voltak különböző változatai. Ezúttal az eredeti háttérhez nyúlunk vissza, amely az Operaház Szfínx-teraszát idézi. A Bastien és Bastienne-t teljes egészében saját koncepció alapján állítom színpadra, külön díszlet készül hozzá. Alapvetően hagyományosnak mondható, de helyenként mai elemeket is tartalmazó rendezésre lehet számítani. ○

Valóság és absztrakció határán

Szerző: Ur Máté

A 2024/25-ös évad egyik első bemutatójaként az Eiffel Műhelyház különleges tereit felhasználva rendezi meg Almási-Tóth András John Adams egyik legsikerültebb és *legkülönlegesebb dokumentarista operáját*. A *Nixon Kínában* kapcsán a kortárs amerikai operáról és kultúrák találkozásáról is beszélgettünk.

John Adams darabja most először kerül előben a magyar közönség elé. Mi ennek a jelentősége?

Az opera egy valós, diplomáciai jelentőségű eseményt, Richard Nixon amerikai elnök és Mao Ce-tung, a Kínai Népköztársaság vezetőjének 1972-es találkozáját dolgozza fel. Egyfajta nyitás volt ez, amely lehetőséget teremtett a távol-keleti ország számára, hogy elhelyezze magát a világ színpadán. Talán itt kezdődött el az a máig tartó folyamat, amely Kínát nemcsak gazdasági, de politikai értelemben is a világ egyre megkerülhetlenebb tényezőjévé teszi. John Adams műve valahogy ehhez igazodva kerül elő egyre többször, hiszen számos olyan kérdés van benne, ami továbbra is időszzerű. Ráadásul a 20. század második felének legjelentősebb operájáról van szó, amelyben az amerikai zenei hagyomány és a klasszikus értelemben vett „nagyopera” tökéletes formát alkot.

Borisz Godunov premier fogadás, 2024 - Fotó: Berecz Valter

A mű dokumentarista módon közelít egy megtörtént diplomáciai látogatáshoz. Rendezőként mennyire okoz ez nehézséget?

Annak idején Fodor Géza tökéletesen megfogalmazta, hogy az opera lényege a valóság és az absztrakció megfelelő aránya. Ez a mű szorosan kapcsolódik a mai világpolitikához és ahhoz a problémához, hogy a globalizáció eredőjeként hogyan tudunk viszonyulni számunkra teljesen idegen kultúrákhoz. Az első két felvonásban szóról szóra elhangzik a két vezető politikus találkozájának jegyzőkönyve, miközben sorra átlépünk egy másik dimenzióba, és beelátunk a legmélyebb gondolataikba, a harmadik felvonás már álomszerű, a politikai színtér mögött járunk, a privát szférában.

Mi az, amit egyébként John Adams eltalált ezzel a darabbal, hiszen az amerikai opera sokáig nehezen tudta magát meghatározni.

Az amerikai gondolkodás alapvető jellemzője a valósághoz való igazodás igénye. Annak van hitele, ami dokumentumokkal van alátámasztva. John Adams éppen ezt fordította a maga javára, rátalált a valóság és az absztrakció között húzóódó vékony határvonalra, ami igazi operává teszi a valós történetet. A mű csúcspontja a második felvonásban megjelenő balettelőadás. A First Lady, Pat Nixon először elindul, hogy felfedezze Pekinget, Madame Mao este egy előadásra hívja, amely a kommunizmus eszméit világítja meg, az amerikai nézők bevonódnak a történetbe, de teljesen más oldalról fogják fel a tartalmát. Ez a pillanat nagyon sokatmondó, összetett és elgondolkoztató.

Mіндеz hogyan jelenik majd meg az Eiffel Műhelyházban?

Ez az opera folyamatosan mozgásban van, hiszen a két kultúra nyitni próbál egymás felé, a kölcsönös meg nem értés azonban

nem bezáródáshoz, hanem egymás elfogadásához vezet, annak ellenére, hogy nehéz egymáshoz kapcsolódni. Ez a másik fő gondolat: az elfogadás, mindenek felett. A Bánffy teremben és a Mozdonycsarnokban egyszerre zajló események azt hivatottak ábrázolni, hogy párhuzamosan több szinten játszódik a történet, hivatalos és privát szinten, több szempontból tekintenek a szereplők a saját valóságukra. Elénk tárul a kínai kultúra, de az is, ahogy erre maguk az amerikaiak tekintenek. Ezt John Adams zeneileg is megírja, más hangneme van az amerikaiak és más a kínaiak gondolkodásának, a kettő mégis képes összeolvadni.

A téma aktuális, de hogyan szól mindez a magyar közönséghez?

Fiatalon elmentem egy pekingi opera-előadásra, egy vendégjátékon, ahol alig tudtam visszafojtani a nevetést. Ma már tudom, hogy ez azért volt, mert nem értettem és ezzel a reakcióval valójában elutasítottam. Amit nem értünk, hajlamosak vagyunk eltolni magunktól. Igaz ez a szokatlan kultúrára és a kortárs zenére is. Ez az opera és az előadás is ezt az emberi hiányosságot célozza, miközben egy nagyon is befogadható operashow-t mutat, tele különböző zenei formákkal és izgalmas színpadi megoldásokkal.

A bemutatót Vajda Gergely vezényli, aki maga is írt amerikai operát. Együtt alkotnak ilyenkor?

Vajda Gergellyel szinte a pályám kezdete óta dolgozom. A legelső pillanattól kezdve bevonom a munkába, nem csak zeneileg, de rendezői oldalról és a díszletet tekintve is egyeztetünk. Nagyon jó közöttünk a kommunikáció. ○

Meglepetés!

Szerző: Filip Viktória

A 2023/24-es évadtól **új szisztéma** alapján érkeznek az OPERA művészeihez a porcelánhattyúk. A Kamaraénekes címeket jelképező Herendi szobrot évad közben, egy-egy jelentősebb előadás végén adják át a tapsrendnél, hatalmas meglepetést okozva a művészeknek, akiknek örömeiben így a nézők is osztozhatnak.

Fotó: Nagy Attila

Fotó: Berecz Valter

Az elmúlt évtizedben az évad végi Csillagóra gálán nyújtották át az intézmény elismeréseit úgy, hogy a műsor szereplői nem tudták, melyikük produkciója után szólal meg a díjátadót beharangozó fanfár. A meglepetés így is garantált volt, a hír még aznap napvilágot látott, így a Csillagóra gála változatlanul tere marad a jutalmak átadásának: az Énekkar, a Zenekar, a Gyermekkar, a Magyar Nemzeti Balett és a Magyar Nemzeti Balett-intézet Kamaraművészei, valamint 2024-ben a Magyar Nemzeti Balett Étoile-ja is itt értesült.

Fotó: Berecz Valter

Fotó: Nagy Attila

A kamaraénekesi cím átnyújtásának módja azonban változott, az új metódus nemzetközi példákat követ. A Párizsi Opera (Opéra National de Paris) és a milánói Scala is egy-egy előadás végén jutalmazza legkiválóbb balett-művészeit, sőt, a Bayerische Staatsoperben Jonas Kaufmann is egy Trubadúr produkció után lepték meg, amikor Kammersängerré választották. Ugyan az oklevelek, kisszobrok, plakettek átadásának számos módja van – Anna Netrebkót ünnepi eseményen tüntették ki egykor a Bécsi Állami Opera Kammersängerin címmel –, egy ilyen típusú méltatás minden művészek fontos visszajelzés.

„Egy konkrét teljesítményre kaptam egy konkrét elismerést, ami konkrétan hat. Nagyon jó élmény” – árulta el Pasztircsák Polina, aki Arabella jelmezében vette át – az új szisztémában elsőként – a Herendi hatytű-szobrot, a kamaraénekesi cím szimbólumát. A Magyar Ezüst Érdemkeresztrel és Székely Mihály-emlékplakettel – valamint kamaraénekesi címmel már a 2016/17-es évadban – is kitüntetett szoprán továbbra is rendszeres fellépője a budapesti dalszínháznak számos nemzetközi opera- és koncerténekesi felkérése mellett. Május elején például a milánói Scalában ugrott be Beethoven IX. szimfóniájának közreműködőjeként, júniusban pedig már az Eiffel Műhelyház színpadán énekelte a *Pelléas és Mélisande* Debussy-opera főszerepét.

„Megtiszteltetés, öröm, tényleg nagy dolog” – fogalmazott Kálmán Péter, aki egy Parsifal-előadást követően vehette át a kamaraénekesi kitüntetést. A kiváló basszbariton magyarországi fellépései mellett folyamatosan járja a világot. A következő évadban a londoni Királyi Operaházban és a New York-i Metropolitanban is debütál Bartolo szerepében, Budapesten pedig a Falstaff címszerepében és Mefisztóként (Faust) láthatja őt az Operaház közönsége.

Haja Zsoltot a Borisz Godunov bojáraként érte a meglepetés. Az elmúlt másfél évtizedben az OPERA egyik legsokoldalúbb és leggyakrabban foglalkoztatott baritonjaként fő- és karakterszerepekben egyaránt emlékezetes alakításokat nyújtott, ezen kívül Kurtág György: *Fin de partie* (A játszma vége) című operájának magyarországi, Műpa-beli bemutatóján a nemzetközi szereplőgárda egyetlen magyar énekeseként aratott nagy sikert. Az OPERÁ-ban jövőre a *Faust* (Valentin), *Stuart Mária* (William Cecil) és *Don Pasquale* (Malatesta) című előadásokban, valamint a *Gurre-dalok* monumentális produkciójában működik közre.

Scrivener Louis magántáncos 2020-ban csatlakozott a budapesti társulathoz, 2023-ban megkapta Az évad legjobb pályakezdő táncművésze és a Magyar Nemzeti Balett Kamaraművésze díjat, a 2024 júniusi Csillagóra gálán pedig már az Étoile címet is átvehette. Nem mindennapi teljesítőképessége, számos főszerepben nyújtott alakítása predesztinálta mindeerre. Többek között Spartacusként, Anyeginként, Siegfriedként és Diótörő hercegként is láthatta a közönség, ahogy a *Mayerling*ben is feltűnt úgy, hogy Rudolf trónörökös rendkívül összetett szerepét mindössze két hét alatt sajátította el (erről bővebben a 18-20. oldalon található interjúban olvashatnak – a szerk.).

Az OPERA vezetése tehát ezekkel a díjakkal kiemelkedő aktív szolistái iránti megbecsülését kívánja kifejezni, nagyra értékelve tehetségüket és színpadi teljesítményüket. A Kamaraénekes cím – amelyet egy szezonban legfeljebb hárman birtokolhatnak – az adott évadban kiemelt javadalmazással is jár, csakúgy mint a balettművészek körében azonos célt szolgáló, szezononként egyetlen művészeknek odaítélhető Étoile rang, amely a francia balett hagyományaiból táplálkozik. ○

„A B terv a matematika lett volna”

Szerző: Böcs Annamária

Érett gondolkodású, szerény, fiatal táncos, aki alig pár éve került az Operaházba, de már több főszerepet is megformált. *Sokszínű karaktere* nem pusztán abban mutatkozik meg, hogy eltérő táncstílusokat, különböző szerepeket is könnyen elsajátít, de komoly érdeklődést mutat a tudományok iránt. A Magyar Nemzeti Balett Kamaraművészt és Étoile-ját, Scrivener Louist karrierje indulásáról és első társulati éveiről kérdeztük.

○ A makrancos Kata, 2022 – Fotó: Nagy Attila

○ Fotó: Kummer János

○ A Pygmalion-hatás, 2023 - Fotó: Berecz Valter

A kezdeteket tekintve, miért éppen a balettet választottad?

Angliából származom, Southamptonban születtem, egy művészetekre fogékony családba. Édesanyám fiatal korában táncolt, édesapám zenélt, a nagyszüleim is muzikálisak voltak. Első balettélményem a *Rómeó és Júlia* volt, amit a televízióban láttam a Royal Ballet előadásában. Teljesen magával ragadott a mozgás, a zene – bár bevallom, akkor még leginkább a harcjelenetek, a kardozás, az akció és a dráma összhatása fogott meg. Ekkor fogalmazódott meg bennem először, hogy szeretnék táncolni tanulni. Mindössze ötéves voltam. Klasszikus balettel kezdtem, de más műfajokkal – sztepp, jazz, moderntánc – is foglalkoztam.

ki mellőlem a közeli barátaim. Ahogy teltek az évek, fogytokoztak az iskolatársaim. Ez egyébként a kapcsolatunkat még szorosabbá tette, különösen, hogy mindenki megtalálta a helyét az élet más területein. A balett nagyon jó alapot ad, a kitartást, a fegyelmet, a memóriát is fejleszti. A kedvenc tantárgyam a matematika volt. Ha a balettben nem értem volna el sikereket, a B terv a matematika, a tudomány lett volna. Bár teljesen más agyfélteke működik a reál tárgyak tanulásakor, a balettben is hasznosítani tudom azt, amit a számolás ad, például a mozdulatok memorizálása során.

Végül a B tervre nem volt szükség, de Angliából elköltöztél. Miért nem kinti társulatot választottál?

Angliában három nagy balett-társulat létezik: a Royal Ballet, a Birmingham Royal Ballet és az Angol Nemzeti Balett, ahová nagyon kevés embert vesznek fel. Sajnos én sem kerültem be, de amúgy is körbe szerettem volna nézni Európában, más társulatok után is érdeklődtem. A barátaim átlagosan tíz-húsz próbatáncot csinálnak végig évente a kontinensen és Amerikában, de engem Budapesten az első meghallgatás után felvettek. Annyira megörültem és úgy megtetszett ez a város, hogy rögtön igent mondtam. A Magyar Nemzeti Balett azért különleges a többi európai társulathoz képest, mert nagyon széles a klasszikus balettrepertoárja, ellentétben azzal a tendenciával, amely szerint a kortárs darabok kerülnek előtérbe.

Könnyű volt a beilleszkedés? Nem éreztél kívülállónak magad?

A pandémia alatt kezdtem a munkát, amely nem volt egyszerű időszak, hiszen csökkentett repertoárt vitt a társulat. A *hattyúk tavában* volt az első fellépésem, de az újrakezdés időszakában kezdtem el igazán fókuszálni és minden idegszámmal a szerepekre hangozni. Kezdetben ijesztő volt, hogy körülöttem

Egy gyermeknek mentális és fizikai szempontból is biztosan nehéz egy ilyen váltás. Mik jelentették a legnagyobb kihívást ebben az iskolában?

Életem meghatározó időszaka az itt töltött nyolc év, nagyon mély barátságok alakultak ki. Mivel egyke vagyok, az itt tanuló fiúk és lányok olyanokká váltak számomra, mintha a testvéreim lettek volna. Minden évben teljesíteni kellett egy bizonyos szintet, így a napi feladatok mellett az volt a legmegterhelőbb, hogy végig kellett néznem, hogyan esnek

színte csak magyarul vagy oroszul beszélnek, de mivel angolul lényegében mindenki tud, ezért ez könnyen átlendített. A társulat tagjai egytől egyig kedvesek, támogatóak voltak, nem éreztem egy percig sem, hogy kívülálló lennék. Hozzáteszem, sok külföldi van, nemzetközi társulatról beszélünk.

Voltak nehézségeid az angol-orosz iskola közötti különbségekből fakadóan?

Biztos, hogy sokat változott a technikám azóta, amióta bekerültem, valóban van eltérés a két megközelítés között. Máshogy neveznek bizonyos mozdulatokat, és elmondható, hogy a keleti iskola bizonyos szempontból erőteljesebb, lendületesebb technikát foglal magába. Ennek kapcsán azt emelném ki, hogy az orosz irány arra tanított, hogy túllépjek a saját határain, hogy kijjebb toljam azt a bizonyos limitet. Angliában azonban nagyon nagy hangsúlyt fektetnek a testtudatra, az erősítésre, az izmok fejlesztésére, a pilatesre. Mivel több kiváló fizioterapeuta is foglalkozott velünk, ezért pontosan érzem, meddig mehetek el. Talán ennek is köszönhető – lekopogom –, hogy a sérülések eddig elkerültek.

Mit jelent számodra a színpadon lenni?

Nagyon jó kérdés. Mindig is élveztem a karakterek megformálását, a személyiségeket, akiket eltáncolhatok. Mivel régen szégyenlős fiú voltam, leginkább azokat a szerepeket szeretem, amik éles ellentétjeimet jelentik: a rosszfiúkat, a negatív hősöket. A Magyar Nemzeti Balettnél a legnagyobb kihívást számomra a *Mayerling* Rudolf trónörökösé jelentette: összetett, komplex karakter, pszichológiai szempontból nagyon izgalmas. Amikor felkértek erre a főszerepre, akkor ez a hír egyszerre sokkolt és töltött el rendkívüli

örömmel, bizonyítási vágygal, mivel szerepállomnak mondhatom. Egy sérülés miatt nyertem el a lehetőséget, de mindössze két hetem volt a tanulásra. Szerencsére a balettmester és a balettigazgató is maximális támogatásáról biztosított engem. Úgy vélem, hogy kihoztam a maximumot magamból, és sikeres lett az előadás.

Olyannyira, hogy tavaly Kamaraművészé, idén Étoile-lá választottak.

Hatalmas megtiszteltetés számomra! Tavaly is egy hónap kellett, mire tudatosítottam magamban, hogy elnyertem a díjat. Az Étoile cím esetében sem lesz másként, akkora meglepetésként ért. ○

○ Spartacus, 2023 - Fotó: Berecz Valter

ERKEL

ERKEL SZÍNHÁZ
ERKEL THEATRE

IL BARBIERE DI SIVIGLIA

OPERA KÉT FELVONÁSBAN, OLASZ NYELVEN,
MAGYAR ÉS ANGOL FELIRATTAL

Zeneszerző GIOACHINO ROSSINI
PIERRE-AUGUSTIN CARON DE BEAUMARCHAIS
színműve nyomán a szövegkönyvet írta
CESARE STERBINI
Rendező KÁEL CSABA

Díszlettervező SZENDRÉNYI ÉVA
Jelmeztervező NÉMETH ANIKÓ
Karigazgató CSIKI GÁBOR

Karmester TÓTH SÁMUEL CSABA

Közreműködik A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
ZENEKARA ÉS ÉNEKKARA

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

2024. SZEPTEMBER 11-TŐL, ERKEL SZÍNHÁZ

Amit megtanulnak, a testükbe-lelkükbe ivódik

Szerző: Braun Anna

Nyolc éve működik az operaházi balettegyüttes munkájához és repertoárjához kapcsolódóan a Magyar Nemzeti Balettintézet, amelynek tehetséges növendékei nemcsak az Andrássy úti dalszínházban és az Eiffel Műhelyházban, de nemzetközi versenyeken is **zajos sikereket arattak** az elmúlt években.

○ Varga Lilla Emese - Fotó: Youth America Grand Prix

Hogyan lehet bekerülni a Magyar Nemzeti Balettintézetbe? Összeállításunkból kiderül!
Készítette: Opera Café

○ Pollák Julianna Éva - Fotó: Youth America Grand Prix

○ Pollák Julianna Éva - Fotó: Youth America Grand Prix

Ne a motivációdra építs, hanem a fegyelmelemre – az ultrafutó, triatlonversenyző David Goggins mondata ez, de bármelyik nagy múltú balettiskola falain helyet kaphatna. Goggins érvel is a kijelentése mellett: a motiváció jön és megy, viszont az eredményekhez őszinte és kitartó, mindennapos munkára van szükség, nemcsak fizikai, hanem mentális értelemben is. Amikor a Magyar Nemzeti Balettintézet (MNBI) elindult, csak nagyratörő álomnak tűnt, talán kivitelezhetetlennek is. A motiváció talán jött és ment, de az elköteleződés, a fegyelmezett és tervezett építkezés megmaradt. Az álom mára valóság lett, az intézmény azóta több száz gyerek második otthonává vált. Az MNBI már nyolc éve működik, az első kurzusra 2016 őszén 170 jelentkezés érkezett: „Nem a versengés a célunk, hanem az, hogy minél több szülővel szeretessük meg a műfajt, és sok-sok fiatalat vezessünk be ebbe a világba. Ha a gyerekeknek lehetőségük nyílik 1500 ember előtt szerepelni, megérthetik, miért kell annyit gyakorolni, és megérezhetik a siker ízét is. Úgy gondolom, az első félév eredményei várakozáson felüliek” – mondta el Solymosi Tamás balettigazgató az *Opera Magazin* kérdésére akkor.

A tehetséges gyerekek élete egyik percről a másikra változik meg, amikor elkezdik a tanulást: figyelmet, támogatást és rendszert kapnak mestereiktől, a folyamatos gyakorlás és tanulás ugyanakkor gyakran kitölti a napjaikat, hétvégéiket. Kis művészekké válnak, akik a felnőttekkel egy színpadon táncolnak és játszanak. Ez a kapcsolat, ez a közös jelenlét, a múlt, jelen, és a jövő összekapcsolódása teszi a balettiskolát különlegessé.

A klasszikus balettet a Vaganova-módszer alapján sajátítják el a növendékek. Emellett tanulnak modern táncot, szteppet, néptáncot, karaktertáncot, kiegészítésként RG-órájuk is

van. Az oktatás jelenleg tíz csoportban zajlik, a legkisebbek még óvodások, a legnagyobbak 14-18 évesek. A legkiemelkedőbb próbatétel az iskola számára mindig a *diótörő* című balett, amelyben közel másfél hónap alatt nagyjából harmincszor (a 2024/25-ös szezonban negyvenkétszer – a szerk.), előadásonként több mint ötven gyermek szerepel.

Ahogy fejlődött a balettiskola, úgy érkeztek el az újabb mérföldkövek: megjelentek az OPERA repertoárjában kifejezetten számukra írt művek is, amelyek a „nagy” klasszikus egész estés baletteket dolgozták fel kisebbek számára is befogadható nyelven. Ezekkel a darabokkal nemcsak a magyar táncművészek új generációját nevelné fel az MNBI művészeti vezetője, Radina Dace, de azokat a nézőket is bevezetné a balett világába, akik előtt majd a fiatal táncosok bemutatják tudásukat. Dace a *KisCsipke* kapcsán fogalmazta meg az *Opera Magazin* számára a beavatósínház kettős célját: „A feladat éppen az, hogy a mesét elmesélve, a táncot, a testbeszédet narrálva, magyarázva adja át a balett lényegét a nézőknek. Meg akartuk mutatni Petipát és Csajkovszkijt úgy, hogy a koreográfust és a zenét akár egy hároméves is szerethetőnek és érthetőnek élje meg. Egy mesélő előre elmondja, mi fog történni, de a cselekményen kívül beszél a szereplők érzéseiről, gondolatairól, értelmezi is a láttakat. A legfontosabb, hogy azonosítani lehessen a szöveget, a történetet a táncokkal. (...) Egy-egy felvonás közel negyven perc, mégis nagyon jól bírják a legkisebbek is. Persze szeretnének bemászni a függöny mögé, mindent kipróbálni, a díszletbe bújni. Nemcsak a színház érdekes számukra, hanem az is, hogy a darabot ugyanolyan gyerekek táncolják, mint ők.” Ez a koncepció eddig három „beavatósínház” darabot hívott életre: a *Csiperő* zsidó kisvárosi verziója mellett a *KisKalóz* és a *KisHattyúk tava* is rendszeresen látható az OPERA repertoárján.

A színházi jelenlét mellett az MNBI növendékei rendszeresen szerepelnek nemzetközi táncversenyeken is. 2023 nyarán a balettiskola és a Magyar Állami Operaház Balettnövendékei-ért Alapítvány határokön átívelő, nagyszabású veszprémi erőpróbáján, a Hungarian Ballet Grand Prix-n értek el szép eredményeket. Idén a világ legnagyobb és egyik legnevesebb balettversenyének, a Youth America Grand Prix beküldött videók alapján megrendezett virtuális elődöntőjén, valamint Japánban, a kobei Grand Ballet Competition elnevezésű versenyen taroltak. A versenyek jelentősége egy táncművész életében hatalmas, a konkrét megmérettetésen túl a szakmai kapcsolatok kiépítése is itt zajlik.

o Varga Lilla Emese - Fotó: Youth America Grand Prix

Az MNBI növendékére először a 2019-es berlini Tanzolympion hullott éremeső, majd ugyanitt 2022-ben többen is söpörtek be díjat. „Ez olyan nagy meglepetés volt mindenké számára, hogy azóta is csörögnek a telefonok, jönnek az e-mailek, sorra kapják az ösztöndíjakat a növendékek” – osztotta meg az eredményeket a balettszerető közönséggel Solymosi Tamás balettagazgató. Berlin után Leccében is kiemelkedően szerepeltek a diákok, a Domenico Modugno Nemzetközi Balett- és Kortáncversenyéről tizenegy érmet hoztak el.

A rangos bécsi VIBE nemzetközi balettverseny is sikert hozott 2019-ben és 2023-ban is. Utóbbiról 10 arany, 6 ezüst és 2 bronzéremmel tértek haza a növendékek, sőt a fiatalok eredményes szereplése mellett Chernakova Olga a legjobb balettmester, a Magyar Nemzeti Balettintézet pedig a VIBE 2023 legjobb iskolája díjában részesült a csaknem két tucat balettiskola közül.

A versenyzésről és annak szerepéről Solymosi Tamás lapunknak úgy nyilatkozott, hogy „fontosak a versenyek eredményei, de számomra sokkal lényegesebb, hogy a

növendékek fókuszáltan, nagyon keményen gyakorolnak, hatványozottabb erővel és lelkesedéssel dolgoznak a felkészülés ideje alatt. Amit ilyenkor megtanulnak, az a testükbe-lelkükbe ivódik. Az érem, a győzelem, sőt, maga a verseny is tulajdonképpen csak hab a tortán. A gyerekek közben már a következő két megmérettetésre készülnek. Ez az iskola értük van. Az a dolgunk, hogy mindent megtegyünk az ő fejlődésükért.”

Új darabok tanulása során, előadások közben, versenyek alatt, sőt, nyári intenzív képzés keretében is csiszolhatják a technikájukat a leendő táncművészek. Idén e tánckursusra július első hetében került sor az Operaház termeiben. Az együttműködésekre is biztosítva van a tér: a június 15-én megrendezett *Pas de Quatre* előadás például a magyarországi intézményes balettktatás seregszemléje volt, amelyen produkciókat láthattunk a Magyar Táncművészeti Egyetem (klasszikus balett szakirány), a Győri Tánc- és Képzőművészeti Általános Iskola, Szakgimnázium és Kollégium, a Pécsi Művészeti Gimnázium, Szakgimnázium és Technikum, valamint a Magyar Nemzeti Balettintézet hallgatóinak és növendékeinek közreműködésével. o

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Richard Wagner

A bolygó hollandi

Der fliegende Holländer

Zeneszerző és szövegíró **RICHARD WAGNER**

Rendező **SZIKORA JÁNOS**

Díszlettervező **SZENDRÉNYI ÉVA**

Jelmeztervező **BERZSENYI KRISZTINA**

Karigazgató **CSIKI GÁBOR**

Karmester **RAJNA MARTIN**

Közreműködik **A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA ÉS ÉNEKKARA**

2024. SZEPTEMBER 28-TÓL, OPERAHÁZ

Opera három felvonásban,
német nyelven, magyar, angol
és német felirattal

Őszinte művészportrék

Szerző: Papp Tímea

A 2023/24-es évadban debütált Príma Donnák sorozat főszereplői a Magyar Állami Operaház aktív Kossuth-díjas operaénekesnői voltak. A hat alkalom azonban *jóval többről* szólt, mint a hat, kivételes tehetségű, nemzetközi rangú művész önálló életműgálaestjéről.

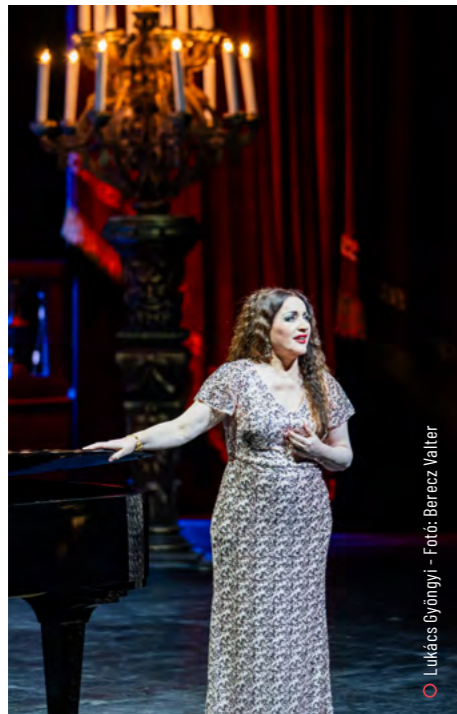

○ Kömlösi Ildikó - Fotó: Berecz Valter

○ Harazdy Miklós, Tokody Ilona, Muskát András - Fotó: Berecz Valter

A közönség számára igazi ünnepnek számítottak a sorozat estjei, hiszen nemzetközi híró énekesnőink különlegesen személyes műsorokkal maguk adtak ajándékokat tisztelőiknek; ráadásul amellyel, hogy a művésznők kedves és fontos szerepeiből válogattak, számukra meghatározó, különleges vendégeket is hívtak. Lukács Gyöngyi estjén házimuzsikálás tanúi lehettek a nézőtérben ülők, hiszen a világhíró szoprán férjével, Alexandru Agachéval és művészként már saját útjukat járó lányaival, Sahakyan Lusinéval és Sahakyan Emmával énekelt. Akik ott voltak, bizonyára emlékezetes élményként őrzik Sümegi Eszter estjéről a főszereplő és Wiedemann Bernadett duettjeit. Tokody Ilona, Kömlösi Ildikó és Kolonits Klára nagy érzékenységgel tolmácsolták az operairodalom legismertebb műveit, ám még ezek a slágerszámok is tartogattak meglepetést, sőt revelációt a hallgatóság számára. A Príma Donnák első évada kivételesen sikeres volt: minden alkalom telt házas volt, Miklósa Erika pedig többször is elénekelte műsorát.

○ Lukács Gyöngyi - Fotó: Berecz Valter

○ Kolonits Klára - Fotó: Nagy Attila

○ Sümegi Eszter - Fotó: Nagy Attila

Az évad Príma Donnáit, (a fellépés sorrendjében) Tokody Ilona, Kömlösi Ildikó, Lukács Gyöngyi, Kolonits Klára, Sümegi Eszter és Miklósa Erika mindannyian korszakos jelentőségű művészek. Közös bennük, hogy jelentős versenygyőzelmekkel vagy nem mindennapi, kivételes bravúrt igénylő debütfellépésekkel robbantak be az operavilágba, komoly sikereket értek el az Operaház mellett a világ nagy dalszínházai-ban is, pályájukat a hazai és a nemzetközi színtéren is vitathatatlan szakmai elismerések és a közönség szerete övezi.

Az Eiffel Műhelyház Bánffy termében mindössze egy Steinway koncertzongora és a mozívászon volt a díszlet, így az intim légkör alkalmat adott a beszélgetésre, a ritka fotók és filmfelvételek által a pálya felidézésére, de természetesen az éneklés sem maradt ki a programból. Az alkalmanként négyszáz tagú hallgatóság szóban, képen és zenében is keresztmetszetet kapott a kivételes karrierutakról.

A bevált recepten ne változtass, szól a mondas, az OPERA azonban nem elégszik meg az egyszerű ismétléssel. A közönség a 2024/25-ös évadban újra testközelbe kerülhet a népszerű dívakkal, ám az új évadban egy bariton, Kálmándy Mihály is csatlakozik hozzájuk.

„Ha valami nem valódi, emberileg hamis, azt a közönségből még az is megérzi, aki nem tájkozott a témában. (...) Számomra nagyon fontosak a színek és az árnyalatok” – vallja Kömlösi Ildikó, az utóbbi évtizedek legnagyobb nemzetközi karriert befutott magyar mezzoszopránja, aki szeptember 14-én indítja az őszi szezont. Október 26-án Lukács Gyöngyié a pódium, akit erőteljes és zsigeri szerepfarmálásairól ismer a közönség. Nem véletlen, hogy ezúttal is az emocionális, „izig-vérig hősnőknek” irt repertoárból válogat.

PRÍMA DONNÁK

November elején, 8-án egy férfinak érkezik a primadonnák közé Kálmándy Mihály személyében. Pályája a Juventus-díjjal indult, legutóbbi nagy kitüntetése a Kossuth-díj volt. A kettő között ott a Bartók-Pásztory-díj, a Melis György-díj, a Halhatatlanok Társulatának Örökös tagsága és a Magyar Állami Operaház Kamaraénekesse kitüntetési cím. Nevét hallva a kivételes koncentráció, a legjobb pillanat felismerése, a ritmusérzék és a sokszínűség juthat eszünkbe. Ez pedig egyáltalán nem véletlen, hiszen zongorával kezdte, majd klasszikus gitárra váltott, és miközben végigpróbálta a hangszerek széles skáláját, a háttérben a rádióból opera szólt – ő pedig hol énekelt, hol vezényelt. A kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia elvégzése után három évvel, 1988-ban mutatkozott be az OPERÁ-ban, azóta több mint 600 fellépéssel az intézmény egyik oszlopos tagja.

A hónap végén, november 29-én, Giacomo Puccini halálának napján Tokody Ilona látja vendégül a közönséget. A hely mellett minden bizonnyal a komponista szelleme is jelen lesz az esten, hiszen a kiváló énekesnő pályáját meghatározták Puccini nagy nőalakjai, Manon Lescaut, Mimi, Cso-cso-szán, Angelica nővér és Liù.

2025 első fellépője, Rost Andrea lesz február 7-én, akinek az OPERÁ-ból pályája kezdetén első útja a Bécsi Staatsoperbe vezetett. Az osztrák főváros után London, Milánó és New York operaházainak állandó és ünnepelt művésze lett. Az elmúlt másfél évtizedben a hazai közönség nagy öröme ismét szorosabbra fűzte a művészi köteléket Magyarországgal, és miközben a koloratúr repertoárt fokozatosan maga mögött hagyta, sikeresen debütált Verdi-, Puccini- és Leoncavallo-szerepekben is. Az ünnepi gálaest közönségét erre a vokális és érzelmi hullámvasútra invitálja a művésznő.

Sümege Eszter Verdi, Wagner, Puccini kapcsán így fogalmazott korábban lapunknak: „Ezek a nagy, romantikus művek sokszor annyira megérintenek, hogy nem tudok éjjel aludni tőlük: sokáig a fejemben zúgnak, a sejtjeimben érzem a dallamokat.” Garantálható, hogy a március 9-i est közönsége hasonló érzelmi állapotban hagyja el az Eiffel Műhelyházat.

Kolonits Klára sokoldalúságát az elmúlt évtizedben rengeteg szerepben, több szerepkörben is megismerhettük. „A személyiségem folyamatosan fejlődik, változik, és nyilván tartogat még meglepetéseket a jövő – ahogy a múlt is tartogatott” – mondta az Opera Magazinak. Már csak emiatt is érdemes április 19-én ellátogatni a Bánffy terembe.

Az évadot Miklósa Erika zárja, aki alig húszévesen kavarta fel az operaházi állóvizet, és lett az az intézmény legfiatalabb tagja. Május 23-24-én emellett, hogy ízelítőt ad a szívének kedves operaszerepekből, műfaji kirándulásokra is invitálja a közönséget. Könnyed, derűs estére lehet számítani, egy prima évad tökéletes lezárására. ○

○ Balázs János, Miklósa Erika - Fotó: Berecz Valter

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Seregi László / Goldmark Károly / Hidas Frigyes

A makrancos Kata

The Taming of the Shrew

BALETT KÉT FELVONÁSBAN

Díszlettervező CSIKÓS ATTILA
Jelmeztervező VÁGÓ NELLY

Zeneszerző GOLDMARK KÁROLY

A zenét átdolgozta HIDAS FRIGYES

Koreográfus SEREGI LÁSZLÓ

Librettó WILLIAM SHAKESPEARE

azonos című drámája nyomán SEREGI LÁSZLÓ

Karmester PAUL CONNELLY / MARSOVSZKY PAUL /
DÉNES-WOROWSKI MARCELL

BALLETT

HUNGARIAN NATIONAL BALLET
MAGYAR NEMZETI BALLETT

2024. SZEPTEMBER 6-TÓL, OPERAHÁZ

„Rendezőként nem engedek Curának, a tenornak...”

Szerző: Jászay Tamás

A világjáró argentin énekest, karmestert és zeneszerzőt, *José Curát szinte hazavárja a magyar közönség*: ősszel szerepformálási képességein túl rendezői működését is megfigyelhetjük. Interjúnkban arra is kíváncsiak voltunk, hogy van-e bármi köze egymáshoz Otellónak és Cavaradossinak?

○ José Cura az Eiffel Műhelyházban, 2019 - Fotó: Csibi Szilvia

○ Fotó: Zoe Cura

○ Turandot, 2019, Margitszigeti Szabadtéri Színpad - Fotó: Berecz Váler

Magyar színpadon 2008-ban, Szegeden debütált az *Otello* címszerepében. Egy interjúban azt mondta: „Amikor 34 évesen először énekeltem Otellót, csupán elképzelni tudtam, hogy ebben a helyzetben mit érezhet egy 45-50 körüli férfi... A szerep megközelítésének teljesen új módját hozza, hogy korban elérkeztem a karakterhez.” Azóta számtalan alkalommal találkozott már a velencei mórral, most hogyan tekint rá?

Én mindig is Shakespeare felől olvastam ezt a művet, vagyis a nemesség patinája nélkül, amit Verdi zenéje látszólag közvetít. A kulcsszó itt a „látszólag”, mivel a muzsika a karakter összes pszichológiai aspektusát megjeleníti. Ez persze csak akkor válik világossá, ha valóban elmélyedünk benne ahelyett, hogy kockázatmentesen lemásolnánk, amit mások már kipróbáltak. Az egyik visszatérő kritika, amit a mórral ápoltszú kapcsolatomban során kapok, az, hogy a szerephez való hozzáállásom sajátos... De hát ez természetes! Az előadó éppen a különlegessége miatt érdemli meg a Művész címet; így, nagybetűvel. Az Otellóval töltött éveim mindenestre számos sejtésemet és gyanúmat igazolták, a sokéves tapasztalat pedig segített abban, hogy bizonyos elképzeléseimet újragondoljam és lecsiszoljam.

Az OPERA ősszel újra műsorra tűzi Stefano Poda 2015-ös, nagy sikerű rendezését, amely markáns vizualitásával és szimbolikus nyelvezetével emelkedik ki az *Otello*-produkciók sorából. Milyen kihívásokkal kell szembenéznie egy ilyen előadásra való felkészülés során?

A rendező közismert a mesterien kidolgozott munkáiról, ahol a nézőt a színpadi esztétika intelligenciája már akkor megérinti, amikor felmegy a függöny. Bevallom, korábban még

sosem dolgoztam Stefano Podával, így kíváncsian várom, hogy felfedezem a rendezőt a lélegzetelállító díszlettervező mögött.

Szerelem, intrika, halál – *Otello* és Cavaradossi fiktív életrajza több ponton átfedésben van. Verdi és Puccini operáinak szakértőjeként milyen hasonlóságokat lát a két szerep között?

Aligha létezik még két, ennyire különböző karakter, illetve történet. Scarpia nem áruló, sosem titkolja a szándékait: becsapja Toscát, de mindazok, akik a kémügyben dolgoznak, mint például Cavaradossi, jól tudják, mi folyik itt. Tosca sem Desdemona! Igen, mindketten fiatalok, és meglehetősen naivnak tűnnek, de míg Tosca inkább a hisztérikus diva komikus oldalát képviseli, ami aztán segít neki megjeleníteni az igazi nőt, addig Desdemona erős, fiatal nő, aki az apjával szemben is kiáll az Otello iránt érzett szerelméért, sőt odaadása szélsőséges bizonyítékeként még az életét is feláldozza érte. Cavaradossi meghal a meggyőződéséért, amikor bátran szembeszáll Scarpiaival és az embereivel. Otello ugyanakkor egy keresztény hitre áttért muszlim, aki Velencében akar karriert csinálni, ezáltal pedig hittestvéreinek, a török muszlimoknak a megölésére vállalkozik. Hitehagyott és áruló, akit a felesége és Cassio árulásának a gyánúja kísért, és aki emiatt kezeli rosszul, majd öli meg Desdemonát. Míg Mario bátran néz szembe a halállal, Otello az öngyilkossággal elmenekül az emberi igazságszolgáltatás elől, a többi bűne mellé a gyávaságot is oda helyezve. Órákig elemezhetnénk az őt erre indító tényezőket, de a tények attól tények maradnak. Számomra az az igazán lenyűgöző, hogy ezek a részletek nem csak Shakespeare drámájában, hanem Verdi zenéjében, illetve Boito figyelemre méltó librettójában is megjelennek. Ez utóbbi néha még jobb is, mint a Bárd darabja...

Cavaradossi az egyik emblemikus szerepe, a Toscát pedig Dániában meg is rendezte 2023-ban. Voltak nézeteltérések a rendező és az énekes José Cura között? Általában nem okoz belső konfliktust, ha ugyanazt a produkciót rendezi, amelyben énekel?

Az az igazság, hogy amikor énekelek és rendezek, én vagyok a legrosszabb rémálmom... Ilyenkor nem engedek Curának, a tenornak, mivel ez azt jelentené, hogy az általam rendezett kollégákat is szabadon kellene hagynom. A jó hír, hogy negyven, a szakmában töltött év után nagyjából tudom, mi működik és mi nem, főleg az énekeseknél, ezért aztán tartózkodom a haszontalan dolgok színlelésétől.

Pécsett egy félig szcenírozott Tosca-produkciót készít elő, ami szeptember elején lesz látható a Kodály Központban a Magyar Állami Operaház Zenekara és Ének-kara közreműködésével. Mi az, ami a hibrid formában erősebben átjön, és mit kell feladnia rendezőként?

Egy ilyen előadásnál nem a kompromisszumok a lényegesek, hanem annak elfogadása, hogy másképp kell színpadra állítani a művet, néha a költségvetés, máskor a tér miatt. Megtanultam ugyanakkor, hogy aprólékos munkával a legtöbb ilyenkor felmerülő korlátozó tényező valójában egy-egy remek ötlet kiindulópontjává válik – már ha tudja az ember, hogy mit csinál. Valljuk be: a mi szakmánkban a lenyűgözően túlszúfolt és látványos színpadoknak nagy hagyománya van. Minél kisebb a színészi karizma, annál nagyobb tűzijátékra van szükség a jegyeladáshoz. Ha félig szcenírozott előadást készítünk, a színész egy másodpercre sem unatkozhat. Lehet, hogy a templom helyett csak egy pad áll a színpadon, lehet, hogy Róma rendőrfőnökének irodája helyett egy

asztalt és két széket látunk, de ha az énekesek kellően erős karakterek, sikerre viszik a produkciót. Fordítva mindez kevésbé működik: a „hiperaktív” előadásokban a zavaró tényezők miatt nehezen koncentrálnak a néző a lényegre.

Szinte otthon van Magyarországon, koncerténekesként, karmesterként és operaénekesként is jól ismerjük. Gondolkodott már rajta, miért fogadja ilyen szeretettel a magyar közönség?

A magyarok elképesztően szenvedélyesek! Különösen jól emlékszem a 2000-es budapesti debütálásomra: a magyar nézők tapsának sajátos ereje van. Ki merem mondani: egy szerelmi történet kezdődött ott és akkor, ami az évek során csak erősödött. A legtöbb magyarországi koncertemre szeretettel emlékszem vissza, de külön hálás vagyok a *Requiem Aeternam* című művem 2022-es, Műpa-beli világpremierjéért, ahol a kiváló magyar zenészek és kórus mellett leendő Desdemonámmal, Kolonits Klárával is dolgozhattam. Egyébként készítettem is egy filmet a koncertről, amit reményeim szerint a bürokratikus akadályok elhárulása után bemutathatunk majd a televízióban. Talán éppen jövőre, a magyarországi bemutatkozásom negyedszázados évfordulóján? ○

OPERA KLUB

**CSATLAKOZZON
AZ OPERAKLUBHOZ
ÉS RÉSZESÜLJÖN
A TAGSÁGGAL JÁRÓ
ELŐNYÖKBEN!**

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Elismerés és ami mögötte van

○ Mészöly Katalin - Fotó: Nagy Attila

○ Barta Dóra - Fotó: Dömölky Dániel

○ Bretz Gábor - Fotó: Emmer László

○ Csányi László - Fotó: Rákossy Péter

○ Eötvös Péter - Fotó: Emmer László

○ Czeglédi Zsolt - Fotó: Nagy Attila

○ Toronykő Attila - Fotó: Nagy Attila

○ Vashegyi György

Március 15-e több szempontból *jelentős ünnep*: a történelmi aspektus mellett állami kitüntetések és művészeti díjak átadásának napja is. A jutalmak közül számos kapcsolódott az opera műfajához.

„Fel kell találni magunkat” – nyilatkozta lapunknak korábban Bretz Gábor Liszt Ferenc-díjas operaénekes, érdemes művész, a Magyar Állami Operaház magánénekes, aki Kossuth-díjat vehetett át, a nemzetközi operaéletben is nagyra értékelt és koncerténekesként is kiemelkedően sikeres ének-művésze, könnyed karakterformálásai és stílusgazdag előadásmódja, a magyar klasszikus zeneművészet jó hírét erősítő és nemes hagyományait folytató előadó-művésze elismeréseként.

A kitüntetettek illusztris listáját gazdagítja Vashegyi György Liszt Ferenc-díjas karmester, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, volt elnöke is, aki Kossuth-díjban részesült nemzetközileg is jelentős karmesteri tevékenységéért, különösen a régizene műfajának hazai tolmácsolásában egyedülálló művészi munkájáért, a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar alapító vezetőjeként végzett értékteremtő tevékenységéért, valamint a művészeti közéletben végzett meghatározó munkájáért.

Barta Dóra számára a „kizökkentés, az egység” az egyik meghatározó alapelv, ha koreográfiát készít vagy rendez. A Harangozó Gyula-díjas táncművész, koreográfus, érdemes művész a Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült, csakúgy mint Toronykő Attila, a Magyar Állami Operaház rendezője. Az ifjúsági előadásokban is jártas színházi szakember szerint nagyon fontos, hogy „a gyerekek lássák, a műfaj számukra is elérhető”, így munkáiban mindig arra törekszik, hogy „ne csupán szellemi, de fizikai értelemben is közel kerüljön a nézőkhöz az opera”.

Magyarország Kiváló Művésze díjat vehetett át Mészöly Katalin Liszt Ferenc-díjas operaénekes, érdemes művész, a Magyar Állami Operaház örökös tagja. Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült Czeglédi Zsolt trombitaművész, a Magyar Állami Operaház zenekari művésze; Csányi László operaénekes-művésztanár, a Magyar Állami Operaház ügyelője, volt magánénekes, a Mária Rádió műsorszerkesztője, író, rendező.

A díjakat az Országházban és a Pesti Vigadóban adták át az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emléknapja alkalmából. ○

Kossuth-nagydíjban részesült Eötvös Péter Magyar Szent István-renddel kitüntetett, Kossuth-díjas zeneszerző, karmester, zene-pedagógus a különféle hangszeres műfajok mellett az operairodalmát is kiemelkedő alkotásokkal gazdagító művésze, a magyar klasszikus zene nemzetközi rangját növelő és a kortárs zene tolmácsolása terén is példaadó karmesteri tevékenysége, korszakos jelentőségű életműve okán.

Topolánszky Laura a Borisz Godunovban is énekelt. Élményeiről az alábbi videóban számol be. Készítette: Opera Café

Nem a tervezett utat járja, hanem a megírtat

Szerző: Braun Anna

Ahol más megtorpanna, benne ott támad föl a küzdőszellem. Amikor más elégedett lenne, ő akkor kezd el keményebben dolgozni. Amikor más megpihenne, ő akkor keres új kihívásokat. Topolánszky Laurát az anyaság transzformatív erejéről, a *szokatlan pályakezdés* következményeiről és a szakmai célokról kérdezte az *Opera Magazin*.

Egy balatoni kisvárosban ülünk június elején, néhány méterre a víztől, távol az Operaháztól és messze attól a kis belvárosi lakástól, amiről nem is olyan régen azt mondta egy interjúban, hogy ott van igazán otthon. Az elmúlt néhány év alaposan felforgatta az életét.

Minden megváltozott, igen. Most kilenc hónapos a kisfiam, akít a férjem elvitt egy kis sétára, amíg beszélgetünk. Az egész terhességem alatt azt szajkóztam a babának, hogy jól kell aludnia, hogy a mamí visszamehessen dolgozni, és láthatóan ez így is lett, csodálatos kisfiút kaptunk.

© Idomeno, Kréta királya, 2023 - Foto: Berecz Valtér

© Foto: Nagy Attila

© Forrás: Topolánszky Laura családi archívuma

© Forrás: Topolánszky Laura családi archívuma

Már a szülés előtt egyértelmű volt a forgatókönyv?

Mivel nagyon pörgős vagyok, nyilvánvaló volt, hogy az egyhelyben maradás nem lesz az én műfajom. Négy hónapot voltam otthon, abból egyet Dubajban töltött a család, de ez idő alatt is rengeteget mentünk. Nagyon sokan nem vágtak volna bele ekkora utazásba egy két hónapos gyerekkel, de én tudtam, hogy nekünk és neki is jó lesz. Amikor az első énekórámra elmentem három és fél hónap után, szárnyalva mentem haza, pedig fizikailag is megterhelő a gyakorlás.

A terhesség és a szülés elviszi a középpont stabilitását?

Heti két-három énekórám van, sok energiát fektetek ebbe. A harmadik alkalommal éreztem azt, hogy megvagyunk, kezdem megérezni, hogy hol van a hangom, hol van a testem. Olyan mélyen hiányzott a színpad, hogy nem is tudnám elképzelni, hogy évekre felfüggeszsem a karrierem. Öt hónapos volt a fiam, amikor a *Ruszkában* énekeltem, ami egy kis szólam, de nagyon sokat jelentett.

A Ruszalka nagyon jó kritikákat kapott szakmai szempontból is. Lehet, hogy a kicsi szerep mégis nagy dolog.

Ez egyébként így van, és úgy érzem, az anyasággal színészilag is kinyíltam. Erre a következő feladatom során éreztem rá igazán, az *Arabellában*. Bár csak három hétig tartott a próbaidőszak, de mégis elképesztő intenzitással éltem meg a karakter formálását. Megtapasztalni a váltást fiú és lány között, megérezni azokat a finom gesztusokat, amit a fiúba bújtatott lány megmutathat, amikor senki sem látja, elképesztően izgalmas élmény. Ez volt eddig a pályám csúcspontja.

Az anyaság segítette ezt a változást?

Nem is annyira a játékomat alakította, inkább a hangomat: azt érzem, hogy felszabaldultabb, önbizalommal teli. Egyrészt benne van az a végtelen öröm is, hogy „végre” énekelhetek, másrészt az az élmény, hogy „ha képes vagyok anyaként működni”, akkor már semmi nem lehet különösebben nehéz vagy legyőzhetetlen. Most a *Rigolettón* dolgozom, és persze óriási kihívás két hét alatt felkészülni Gilda szerepére, miközben úton van a második gyerek is, de én úgy élem meg ezt az élethelyzetet, hogy valódi szupererőt ad. Nem szeretem ezt a szót, de tényleg van az anyaságban egy efféle többlet.

Ugyanakkor az, hogy a kihívásoktól nem riad meg, nem az anyasággal kezdődött. Az ország egyik legjobb középiskolájában érettségizett és egész váratlanul lett zenész, nem?

A Toldy Ferenc Gimnáziumba jártam, pszichológus akartam lenni, ahogy édesanyám, imádtam énekelni, állandóan dúdolgattam, daloltam, de meg sem fordult a fejemben, hogy ezt válasszam hivatásul. Édesapám rajongott az operáért, gyakran elvitt az Uránia moziba a Metropolitan Opera közvetítéseire, ahol egészen fantasztikus énekeseket láthattam. Egyszóval nagyon ügyesen csinálta.

Tizenévesen viszont nem erre vágytam, élni akartam, bulizni. Ezt a műfajt viszont csak akkor lehet csinálni, ha szinte beburkolod magad a zenével, az opera világával. Amikor már leérettségiztem és felvettek az egyetemre, akkor jöttem rá, hogy mást akarok. Egy év felkészülés után kerültem be a Bartók Béla Konzervatóriumba, gyakorlatilag mindenfajta mély előképzettség nélkül. Innen egyenes út vezetett a Zeneakadémiára, és aztán a Magyar Állami Operaházba. De a hangszeres előélet gyakran hiányzik – talán nem is szakmailag, hanem belső élmény szintjén. A konzervatóriumban vettem észre magamon, hogy azok a helyzetek inspirálnak leginkább, amiket megoldhatatlannak látok, amire elsőre azt gondolom, hogy „na, ez nem fog menni”. Amikor mégis sikerül, az egy ősrobbanás. Amikor Puccini *Angelica nővérét* hallottam, akkor éreztem meg, hogy ennél nehezebb, ennél bonyolultabb nincsen, és egyértelműnek tetszett, hogy ezt akarom csinálni.

Ezzel a lendülettel ment tovább a Zeneakadémia évein is?

Az út egyértelmű volt. Azt gondoltam, hogy ha egy év után felvettek, minden előképzettség nélkül, akkor nekem tényleg ezt kell csinálnom. A rengeteg munka mellett azért ott is voltak nehéz időszakok, kisodrótam a feladás szélére is, de azt hiszem, ezek a helyzetek végül segítettek abban, hogy most ott tartsak, ahol vagyok.

Mi tartja meg ebben az energiában, lendületben?

Egyrészt a rengeteg sport, másrészt az emberi kapcsolatok, plusz az a szenvedély, amit a munka iránt érzek. Most éppen a sportolás fér bele legkevésbé az időmbe, de hatalmas sétákat teszünk a kisfiammal, amire mindkettőnknek szüksége van.

Szakmailag mi lenne a csúcspont, melyik szerep?

Egyértelműen a *Traviata* Violetája.

○ A színpadon, 2022. – Körösi Andrással – Foto: Nagy Attila

Mi benne a megoldhatatlannak tűnő?

Az egész! A színészi játék, a fizikai jelenlét, olyan, mintha három különböző szoprán énekelné, három különböző hangfaj. Iszonyatosan nehéz technikai és színészi szempontból is. A *Traviata*hoz lelkileg is meg kell érni, de úgy érzem, *Gilda* szerepe mindennek az előszobája. ○

Rovatunkban arra kérjük interjúalanyainkat, szólítsák meg egy másik tár művészt egy kérdéssel, ami régóta foglalkoztatja őket, ám még sohasem volt alkalmuk feltenni. Az előző számban Kerényi Miklós Dávid első karakter magántáncos az alábbi kérdést intézte Topolánszky Laurához: „A víz szerelmeként melyek a kedvenc úticéljai és vízijárművei?” A válasz pedig így hangzik: „A gyerekünk születése előtt három-négy napot hajóztunk körbe a Balatonon, ott volt velünk a néhány hónapos vizslánk is, nagyon izgalmas és romantikus is volt egyszerre. Nem vagyok egy tengeri lény, de a hajózás nagyon nagy szerelem. Nincsen a természetnél, a szélnél és a víznél nagyobb erő, nem tudod befolyásolni, mégis meg kell küzdened vele. Ez is egy megfoghatatlannak tűnő feladat.” A szoprán pedig Mona Dániel zenetörténésznek adja át a stafétát ezzel a kérdéssel: „A néptánc régóta fontos helyet foglal el az életedben. Mit ad neked a folklór?”

TRESemmé

USED BY PROFESSIONALS

Biotin REPAIR

SEGÍT VÉDENI
7 FÉLE
KÁROSODÁS
ELLEN*

*A 7 féle károsodás: hajszáritás, szőkítés, fésülés, egyenesítés, hajfestés, fonás és göndörítés láthatóan javul a Biotin Repair sampon és hajbalzsam együttes használatával.

Két meghatározó vendégjáték

Szerző: Pónyai Györgyi

Az 1920-as évek végén két fontos táncesemény is felhívta a figyelmet arra, hogy az operai balettben átfogó, koncepciózus változásra, technikai-tartalmi megújulásra is szükség lenne. Anna Pavlova és együttese, valamint a Gyagilev-féle Orosz Balett produkciói az itthon színpadra kerülő modern próbálkozásokon *messze túlmutattak*.

1927 tavaszán másodszer (az Operaházban először) szerepelt nálunk Anna Pavlova és társulata, ősszel pedig – tizenöt esztendő elteltével – visszatért Budapestre a Gyagilev Együttes is. A két, eltérő stílusú társulat „származása” valójában közös volt: Pavlova az orosz cári balett egykori primabalerínája volt, Gyagilevnel pedig eredetileg szintén a cári balett legnevesebb művészei, növendékei táncoltak, bár a társulat ekkor már magamögött hagyta klasszikus örökségét és koreográfiában, tartalomban és szcenikában is a legfrissebb, legmodernebb megoldásokkal kísérleteztek.

○ Anna Pavlova - Forrás: Alamy

○ Szegej Pavlovics Gyagilev - Forrás: Wikipédia

○ Adolph Bolm és Szerafina Astafieva a Polovec táncokban - Forrás: OPERA Emlékgyűjtemény

Pavlova és társulata a balett-újromantika, illetve a klasszicizmus képviselője volt, karakterét és műsorukat Anna Pavlova művészi személyisége határozta meg. A budapesti közönség 1927-ben az Operaházban kétszer, a Városi Színházban pedig háromszor láthatta műsorukat: két teljes balettet és hét táncszámot. A 36 (egyes sajtóforrások szerint 50) tagú együttesben valójában kevesen voltak ténylegesen oroszok, a többség angol, illetve lengyel származású volt. Először az *Amarilla* című későromantikus táncmű került színre, Glazunov zenéjére. Története a *Giselle* cselekményét idézte, egy áruhás gróf által szeszélyből elcsábított, majd elhagyott cigánylány (öt Pavlova táncolta) szerelmi csalódását mesélte el. Ezután a *Chopiniana* következett, majd a harmadik részben a főként lírai hangulatú koncertdarabok, amelyek közül kiemelkedett Pavlova leghíresebb száma, *A hattyú halála*, Saint-Saëns zenéjére, Fokin koreográfiájával.

A műsor az emblemikus produkció, azaz *A hattyú halála* kivételével csak mérsékelt sikert aratott. Az „orosz balett” fogalma nálunk ugyanis a Gyagilev Együttes 1912-es vendégjátéka után az ő repertoárjukkal fonódott össze. Ehhez képest Pavlováéknál a közönség „modernséget” nem látott, hiszen az ő stílusukat éppen a tökéletesen kifinomult klasszikus technika dominálta, ebben voltak egyedülállóak.

A nézők és a kritikusok egy része azonban határozottan lelkesedett a látottakért. Ebben szerepet játszhatott a cári balett egy évtizeddel korábban lezajlott magas színvonalú vendégjátékainak emléke, de az is, hogy Pavlova produkciója nosztalgiát ébresztett a balett aranykora iránt. Fokin a Chopinianával és *A hattyú halálával* tisztelgett a romantika előtt, Pavlova pedig, mint a társulat csillaga, megidézte annak sztárkultuszát.

„Anna Pavlova (...) ma is úgy hajlik meg a közönség előtt, mintha a páholyokban orosz nagyhercegek ülnének. Ő, Anna Pavlova: a »balett-táncosnő«, s ebben a keretben él és virágzik lelke. (...) Aki igazán nyitva tartotta szemét, azt bizonyára megragadta Pavlovának csodálatosan rajongó, minden ízében költői átszellemültség lázában reszkető táncművészete, az nemcsak a hihetetlen testkultúrát, a felülmúlhatatlan technikai tudást bámulta meg, hanem egy gyönyörű női lélek mély megnyilatkozásával lett gazdagabb” – írta a *Pesti Napló* 1927. március 22-én.

Pavlováék fellépése után fél évvel, november-decemberben került sor a Szegej Gyagilev vezette Orosz Balett vendégjátékára. A társulat ez alkalommal a Városi Színházban vendégszerepelt, de bemutatott produkcióik nagy hatást gyakoroltak az OPERA balettéletére is. Az Együttes történetének ezen periódusában szinte az összes művészeti ág (tánc, szcenika, zene, irodalom) újjító és divatos törekvéseit egyesítette, így náluk szinte mindenki (táncos, zeneszerző, díszlet- és jelmeztervező) sztár volt a maga nemében.

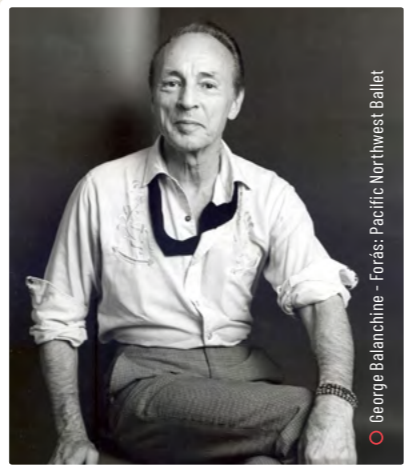
A Budapesten bemutatott programban szerepelt a már húsz éve műsoron lévő *Polovec táncok*, de elhoztak egészen modern darabokat is. Ilyen volt például *A macska*, amelynek cselekménye szerint egy fiatal ember beleszeret egy cicába, amit kérésére Afrodité fiatal nővé változtat. A nászéjszakán azonban egy egér fut át a szobájukon, a lány visszaváltozik macskává, a fiú pedig csalódásában meghal. Ez a darab tartalmilag és koreográfiájában is érdekes kísérletet jelentett: formavilága a klasszikus lépéseket girlandos, bűjőcskázó mozdulatokkal kombinálta. Más modern darabok (*A gímszarvasok*, *A csodálatos bolt*) fogadtatása az operai közönség számára váratlanul újszerű cselekményük, zenéjük, színpadképeik, valamint a

BALETT

táncsal kevert akrobatikus- és sportmozdulatok okán elég hűvös volt. Valójában még az első Gyagilev-műsorból származó Polovec táncok aratott csak nagy sikert.

Jó kritikákat kapott viszont a *Rómeó és Júlia* című balettpantomim, amely egy színházban, a kulisszák mögött, a próbateremben játszódott. A cselekmény szerint a régi történetet táncoló szereplők valóban szerelmesek egymásba és a végén – igazi modern balettbefejezéssel – repülőgépen (!) szöknek meg a színháztól. A balettmester szerepében a későbbiekben a tánc történetének egyik legmeghatározóbb alkotójává váló, világkarriert befutó George Balanchine táncolt. Nemcsak remek koreográfája, hanem humoros cselekménye miatt is különösen nagy sikert aratott Léonide Massine népi ihletésű karakter-táncjátéka, a Pablo Picasso tervezte díszletekkel bemutatott *Háromszögletű kalap*, amelyben a Kormányzót maga Balanchine elevenítette meg – a kritikák szerint „pompás testritmussal”.

A két vendégjáték tanulságait levonva tehát a hazai közönség egy része fogékony volt a tiszta, tökéletesen kivitelezett, kifinomult technikára, a kiváló táncos teljesítményt

George Balanchine - Forrás: Pacific Northwest Ballet

(Pavlova, vagy Gyagilevéknél Serge Lifar, Alicia Nikitina, George Balanchine, Léonide Massine) pedig rajongással fogadta. Nagyobb, általánosabb sikert ugyanakkor elsősorban még mindig a nagyszabású, táncban gazdag, pompás szcenikájú, „hagyományosabb” összehatású darabok arattak. A modern művek közül csak azok nyerték el a közönség tetszését, amelyek nem voltak túlságosan „kísérleti” jellegűek. Ezen tapasztalatok összessége, valamint a festészetben, irodalomban, zenében időközben lezajlott modernizáció a klasszikus operai táncművészetet is predesztinálta a felfrissülésre. A Gyagilev Együttes – követendő példával szolgálva – ugyanazt adta mozgásban, ami más művészeti ágban már nem volt meglepetés a nézők számára, a balett megújulása így új lendületet kaphatott. ○

Anna Pavlova - Forrás: Hulton Archive

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Wolfgang Amadeus Mozart

Bastien és Bastienne

Bastien und Bastienne

Zeneszerző WOLFGANG AMADEUS MOZART
Szövegíró FRIEDRICH WILHELM WEISKERN, JOHANN HEINRICH MÜLLER, JOHANN ANDREAS SCHACHTNER
Rendező VALKAI ANDREA

Gian Carlo Menotti

A telefon

The Telephone

Zeneszerző és szövegíró GIAN CARLO MENOTTI
Rendező ALMÁSI-TÓTH ANDRÁS rendezése alapján
VALKAI ANDREA

Egyfelvonásos operák magyar nyelven, magyar és angol felirattal

BEMUTATÓ 2024. SZEPTEMBER 7., OPERAHÁZ

Időtlen és elegáns

Szerző: Ménes Márta

Mire kell figyelnie egy intézménynek egy *virágcsokor* készítettésekor? Vannak-e virágfajtákra vonatkozó szabályok, trendek, stílusok, amelyeket érdemes követni? Csomagoljuk a csokrot vagy ne, és szempont-e, hogy ismerjük az ajándékozott preferenciáit? Schiffer Miklós stíluszakértő válaszol.

○ Tosca, 2014 - Az előadás végén José Cura átnyújtja csokrárt (amit egy rajongótól kapott) a címszereplőnek, Boross Csillának. - Fotó: Nagy Attila

○ Marton Éva 70. születésnapjára, 2013 - Fotó: Herman Péter

A művész uraknak is?

Persze. Mi mást ajándékoznának nekik? Egy üveg whisky?! A férfi énekeseknek, táncosoknak ugyanúgy szokás virágot adni. Nézzük meg Pavarottit, vagy bármely más nagy nevet – ott volt és ott van a kezükben az előadás végén. Nincs ezzel baj. Arra viszont vigyázni kell, hogy ne egy kis menyasszonyi csokrot nyújtunk át nekik. Amit a legjobban kerülnék, azok a pólya alakú kompozíciók. Szerintem nem virágkölteményeket kell adni. A legfontosabb, hogy ha ilyen módon szeretnénk kedveskedni, akkor az sose legyen zavaró, azaz ne egy olyan bokréttával kelljen bajlódnia a művésznek, amivel egyáltalán nem tud mit kezdeni.

Mínél egyszerűbb, annál jobb?

Így van. Nem jó, ha nem tudja rendesen megfogni, mert túl terebélyes vagy ágas-bogas, és hátráltatja például a mozgásban, a meghajlásban. A köszöntőcsokornak szerintem épp az a szépsége, hogy egyszerű.

A Ház hivatalosan a premierekre, díjtadókra és különleges eseményekre készített virágcsokrot a művészeknek. Ön szerint mire kell figyelnie egy intézménynek ezekben az esetekben? Vannak-e például virágfajtákra vonatkozó szabályok, trendek, stílusok, amelyeket érdemes követni?

Azt hiszem, hogy ez inkább a rendszerekhez kötődött. A szocializmus idejében mindenki mindenhol minden alkalomra szegfűt kapott, ezért nálunk lejárattottá vált, miközben Londonban nagyon menőnek és elegánsnak számít. Egy-egy növényhez inkább rossz attitűdök kapcsolódhatnak... Ha zárt helyen adjuk át, fontos, hogy semmiképp se legyen fojtogató illatú, gondolok itt például a liliomra. Ma a legtöbben vegyes csokrokat ajándékoznak, de ha igazán elegánsak akarunk lenni, akkor az egy típusú virágból készített, egyszerű összeállításokat részesítsük előnyben.

Többször tapasztalni, hogy a rajongók csokrot küldenek a színpadra a függöny előtt meghajoló énekeseknek, balettművészeknek, de az öltözőbe is jut egy-egy szép összeállítás. Vannak a virág ajándékozására vonatkozó szabályok vagy ajánlások?

Ezt maguk az intézmények szokták szabályozni, van, ahol ezt kifejezetten tiltják. Az, hogy a gavallérok virágot küldenek a művésznőknek, régi hagyomány, ahogyan az is, hogy a lelkes nézők csokrot dobnak fel a színpadra.

○ Felméry Lili és Balázs Gergő Ármin a Mayerling premierjén, 2022 - Fotó: Rákossy Péter

○ Mészöly Katalin áll az öltözőben, egy Bánk bán-előadás és a 25. jubileumi köszöntése után. (2000) - Fotó: Mezey Béla

○ Plácido Domingo a Shakespeare-estélyen, 2016 - Fotó: Pályi Zsófia

Virágajándékozásnál sem árt, ha ismerjük az illető preferenciáit, ez azonban csak a kevésbé formális kapcsolatoknál működhet. Más esetekben elég nagy lehet a hibaszázalék, hogy eltaláljuk-e az illető ízlését.

Igen, de szerintem nem kell erre törekedni. Egy esküvői vagy egy születésnap csokor készítésekor ez lehet szempont, de ha valaki vendégségbe megy, nem elvárható, hogy kipuhatólózza, melyek a vendégváró feleségének preferenciái a virágokat illetően. Az már eleve buktató lehet, hogy a férjek ezzel sok esetben nincsenek is tisztában. Előfordult már, hogy egy meghívás alkalmával megkérdeztem, milyen virágot választak, ugyanakkor azt gondolom, hogy a világunk ennél felgyorsultabb, erre nincs se energia, se idő, se cizelláltság. És már az is nagy érték, ha valaki visz virágot. ○

Nekem a virágcsokor az esetek 99 százalékában egy óriási csokor rózsát jelent. Én ezt érzem a legelegánsabb, legkifejezőbb virágnak. Vannak olyan színei, amelyek nem a szerelemhez kötődnek, a fehér vagy a bézs például igazán jó választás lehet bármilyen alkalomra. Alapszabálynak tekinthető, hogy egy virágköteg tíz szál alatt mindig páratlan számú szálból álljon. Érdemes megjegyezni azt is, hogy egy kompozíció eleganciáját nem a bonyolultság adja, így én kerülném a túldíszítettséget, a nagy, hajtogatott leveleket, szalagokat. A színpadi átadásnál szempont lehet a méret, szerintem érdemes nagyobb, impozánsabbat választani, hiszen mégiscsak a Ház ajándékáról van szó, de azért olyan legyen, amit a művész kényelmesen tud tartani a kezében.

A csomagolás tekintetében mire figyeljünk?

Papírt válasszunk, ne celofánt. Vannak nagyon magas presztízsű shopok, ahol az üzlet logójával díszített papír adja a virágcsokor rangját. Ott van például a párizsi Maxim's étterem virágboltja, ahol a csomagolás legalább akkora jelentőséggel bír, mint maga a csokor, emeli a presztízsét. Ha az összeállítást

egy nagyon elegáns papírív tartja össze, ami nem túlzó, az rendben van, de nyilvánvalóan nem boríthatja be a teljes kompozíciót.

Magánemberként milyen alkalomokra illendő virágot vásárolni?

A meghívástól kezdve az ünneplésen át a jubileumtól a születésnapig, sokféle eseményre vihetünk virágot. Vannak, akik nagyon virágosak, és vannak, akik ritkábban választják ezt az ajándékozási formát. Engem például mostanában zavar, ha egy társasági rendezvényen látom hervadni a méregdrága csokrokat egymásra dobálva... Ilyenkor szerintem épp az alapüzenet vész el. Járhatóbb út lehet az előreküldés, ami a legelegánsabb módja a virágküldésnek. Ekkor ugyanis nem egyszerre érkeznek meg a bokréták, a házi-asszony, vagy annak a segítői tudják azokat díszítésre használni, el tudják őket helyezni a megfelelő módon. Az a legrosszabb forgatókönyv, ha az illető visz egy gigantikus csodacsokrot, majd a hölgy megfogja, leteszi maga mellé és a vendég „szerez” hozzá vázát. Ilyet is tapasztaltam sajnos. Az ilyen helyzetek elkerülése végett mostanában inkább könyvet viszek, vagy egy különlegesebb bonbont szép fadobozban.

JÁTÉK

Folytatódik az Opera Magazin nyereményjátéka. A megfejtéseket 2024. szeptember 15-ig várjuk a jatek@opera.hu e-mail címre. Az alábbi kérdések mindegyikére helyesen válaszolók között 5 db páros belépőt sorsolunk ki a 2024/25-ös évad valamelyik előadására. A nyerteseket e-mailben értesítjük, a névsort és a megfejtéseket a következő lapszámban olvashatják.

1. Mihez hasonlítja egy operaelőadást Rácz Rita, a 2022/2023-as évad Kamaraénekese és Kovács István, a 2023/2024-es évad Kamaraénekese? (Kérjük, mindkét művész választát jelöljék, két szót várunk tehát a megfejtéshez.)
2. Mi lesz a különlegessége a helyszínt illetően a közeljövőben az Eiffel Műhelyházban bemutatásra kerülő *Nixon Kínában* című produkciónak?
3. Hogyan tudja hasznosítani a táncban kedvenc tantárgyát Louis Scrivener, a Magyar Nemzeti Balett Kamaraművésze?
4. Mikor mutatkozott be a budapesti közönség előtt a világhírű énekes, José Cura?
5. Melyik magyar operát énekelte Helsinkiben finn nyelven a 20. század egyik legsokoldalúbb művésze, Várhelyi Endre?

Előző számunk megfejtései: 1. egyiket sem, kitalált egy harmadikat; 2. politikai thriller; 3. férj-feleség / házasság; 4. Hány János; 5. festett üveglapok / diák

A tavaszi lap nyertesei: BÁNSZKY JONKA, EMÓD PÉTER, HARMATI ÉVA

A részvétellel Ön hozzájárul személyes adatai kezeléséhez, amelyről az OPERA a Játékszabályzat mellett a www.opera.hu/tajekoztatok oldalon nyújt tájékoztatást.

Száz éve született Várhelyi Endre

Szerző: Karczag Márton

Mindössze 55 évet élt az Operaház történetének *egyik legsokoldalúbb basszistája*, akinek az 1960-as években elég volt köszönnie bármelyik magyarországi boltban vagy étteremben, hogy az eladók vagy a pincérek szája azonnal mosolyra szaladjon. Felnézve a hórihorgas, jellegzetes arcélű művészre, csodálkozva kérdezték: „*A Maci Laci?!*” Várhelyi Endre ugyanis szinkronszínész is volt a tévé hőskorában.

Forrás: OPERA Archívuma és Emlékgyűjteménye

Szöktetés a szerájból, 1968

A trubadúr, 1969

Különös, hogy a 20. század első évtizedeiben hány későbbi jeles operaénekes látta meg a napvilágot Hódmezővásárhelyen, innen indult Nagy Margit és Endre Borbála, Ilosfalvy Róbert, Kenéz Ernő, Tóth Lajos és Virágos Mihály is. Az 1924. június 25-én született Várhelyi Endre „kettős indíttatása” talán már fogatátása pillanatában eldőlt, hiszen édesanyja primadonna, édesapja pedig könyvkereskedő volt az alföldi mezővárosban. Ennek lehet köszönhető, hogy a leendő basszista élete végéig nem csupán a színpadon érezte otthon magát, hanem irodalmi berkekben is. Több versét tartotta műsorán (a szintén vásárhelyi) Gombos Katalin, de Várhelyi irt novellát és drámát, fordított (gyakran az előadások szüneteiben is!) Thomas Mannt, Brechtet és Rilket. „Mindez számomra kedvtelés, szórakozás, nyelvygyakorlás” – nyilatkozta egyszer. „Olaszul, németül, angolul, spanyolul és franciául beszélek” – tette hozzá szerényen. Azzal sem kérkedett, hogy Helsinkiben beugrással, finnül énekelte a *Vérnász Apa* szerepét, és észak felé vonatozva tanulta át a kényes szöveget.

Az ifjú Várhelyi előbb zongorázott közönség előtt, mint énekelt, és előbb lett – 1945 júniusában(!) – a hódmezővásárhelyi Szakszervezeti és Ifjúsági Színház igazgatója, minthogy operaénekesként debütált. A legendásan muzikális és kiváló kottaolvasó művész még karmesterként is kipróbálta magát, mielőtt

huszonkét évesen végleg elhagyta volna szülővárosát. 1947 januárjában már a Vígjopera tagjaként Az *úrhatnám szolgáló* Ubertóját énekli a Zeneakadémia Kistermében, ősszel pedig Tóth Aladár az Operaházhoz szerződteti. Az igazgatóra jellemző gondossággal szoktatja a színpadhoz az új basszistát, számos apróbb szerep után próbálja ki Sarastroként és Ozminként. A komédiás vénáját is ekkor kezdik kiaknázni, *A sevillai borbély* Basillója mellett már 1950-ben Don Pasqualét énekel a Gördülő Opera produkciójában.

Talán a Székely Mihály által dominált baszszusufach telítettsége lehet az oka, hogy 1956 őszén négy szezonra az NDK kisebb színházaihoz szerződik, ahol többek között módja van a pályakezdő Harry Kupfer rendezésében megszemélyesíteni *A bűvös vadász* Kasparját. 1960-ban tér haza, hogy 1976-os korai és kényeszerű visszavonulásáig immár az Operaház tagja maradjon. Pályafutása töretlenül folytatódik, repertoárja tovább bővül, kisebb és közepes feladatok mellett jut Dulcamara (*Szerelmi bájital*), Don Annibale (*A csengő*), Don Magnifico és Ochs báró ziccerszerepeihez, sőt Beckmessert is elénekli néhány alkalommal. Zenei magabiztosságának köszönhetően számos 20. századi mű premierjének is részese lehetett (*Együtt és egyedül*, *Pomádé király*, *Hamlet*, *Sámson*, *Wozzeck* stb.). A basszista nem csak az Operaházban volt nehezen beskatulyázható, hiszen a Harsányi trió tagjaként énekelt „könnyűzenét” és játszott többek között a *Volt egyszer egy színház* című filmben is.

Bár számos rádió- és lemezfelvétel maradt Várhelyi Endre után, ezek nem képesek visszaadni komplex művészetét, az ő szököttárában ugyanis a hang csupán az egyik komponens volt az egyedi, mindig élő figurák megteremtéséhez, csekélyszámú tévéfelvétele (*A csengő*, *Szerelmi bájital*) hűbb képet ad a száz éve született Várhelyi Endre arcairól. ◊

Tosca, 1967- Ferencsik János, Gobbi Tito, Mátyás Mária, Simándy József, Várhelyi Endre

Az OPERA Emléktárának vezetője vlogjában Várhelyi Endréről is mesélt, számos más különlegesség mellett. Hogy miről is pontosan? Az alábbi videóból megtudhatják! Készítette: Opera Café

A rózsalovag, 1971

Haláltusa

Erdő, halálos seb és rémálmok sora keretezi Claus Guth radikális *Don Giovanni*-rendezését. A 2008-as produkció Salzburg, Berlin, Amsterdam, Madrid és Párizs után Budapesten volt látható márciusban hét, *telt házas* est keretében.

○ Kiss András, Bretz Gábor, Cser Krisztián - Fotó: Berecz Valter

○ Bindás Boglárka, Szemerédy Károly - Fotó: Berecz Valter

○ Szelezcki Artúr, Tuznik Natália, Kele Brigitta, Bretz Gábor - Fotó: Berecz Valter

DON GIOVANNI

„Világjáró produkcióról van tehát szó, komoly fegyvertény, hogy az előadás hozzánk is eljutott. (...) A zenekarra és a karmester Rajna Martinra nem lehet panasz. Alázattal és odaadással játsszák Mozart több helyen slágerre vált, ma is nagyszerűnek ható muzsikáját. Az énekesek is mindent megtesznek, amit lehet. A címszerepben Bretz Gábor tényleg nem ellenállhatatlan macsó, inkább vívódó értelmiségi. (...) Nem lehet őt megmenteni, rohan a végzetébe, és közben szinte mindent lerombol maga körül. Egy szövetségese van csupán: a szolgálja, Leporelló. Cser Krisztián alakításában az előadás show-ját ő viszi el. Humora, szellemessége lehengerlő. Alakváltásai sziporkázóak. Játéka néha mintha túllépne a rendezői instrukciókon, önállóul és bravúrossá válik.”

(Balogh Gyula, *Népszava*)

„A német direktor kidobált a darabból minden helyszínt, kastélybelsőket, utcákat, tereket, s mindezek helyett egy erdőbe tette le a történetet. A meglepő változtatás mellett még meglepőbb, hogy a darab tökéletesen működik az új helyszínen, igaz, a nézőnek néha azt kell képzelnie, hogy a liget hol valódi rengeteg, hol városi park, hol kastélykert, s ahogy forog a színen az apró pagony, a darab végére még azt is elhisszük, hogy rémülettel teli, misztikus őserdőbe keveredünk. (...) Claus Guth Don Giovannija komoly, valószínű és kortárs darab. Az elejétől a végéig élvezhető, szerethető, hihető. Talán itt érdemes megjegyezni, hogy Rajna Martin úgy vezényelte a jól ismert Mozart-művet, hogy annak minden taktusa hitelesen támasztotta alá a rendező elképzelését. Azt persze már Mozart és Da Ponte is tudta, hogy a tragikus vég akkor lesz igazán magával ragadó, ha előtte akad néhány mulatságos pillanat is. Erről Don Giovanni szolgálja, Leporello gondoskodik, akit Budapesten Cser Krisztián alakít rendkívüli átéléssel, erős hanggal és néha üdítően szellemes

játékkal. (...) Az előadás ugyancsak látványos, ötletes, merész, és ahogy évszázadok óta, úgy ez alkalommal is igenigen elgondolkodtató.”

(Rácz András, *Magyar Nemzet*)

„Rajna Martin részletgazdag, érző vezénylőként a nyitány vészjósoló felütése megelőlegezi a közelgő események baljós hangulatát. (...) Bretz Gábor alkatilag és hangilag is találó választás. (...) Az opera híres szerenádjára (*Deh, vieni alla finestra*) Bretz előadásában – ebben az értelmezésben egy képzeletbeli nőhöz – emlékeztet, a hajdan volt csábító magába hanyatló önvallomása. Cser Krisztián hangja otthon van Leporello szerepében. (...) Tuznik Natália (Donna Anna), Kele Brigitta (Donna Elvira), Brindás Boglárka (Zerlina) frappáns természetességgel formálják szerepeiket. (...) Szelezcki Artúr Don Ottaviojának első áriája (*Dalla sua pace*) könnyed lírai hajlékonysággal szólal meg.”

(Lénárt Gábor, *Art7*)

„Óriási dolog, hogy egy ennyire markáns rendezés évtizedeken átívelve sem öregszik meg.”

(Esztergályos Máté, *Revizor Online*)

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Világ színvonal!”
(Nagy Katalin)

„Csodálatos előadás, gyönyörű hangú énekesekkel, a díszlet lenyűgöző, a zenekar pompás, élén a karmesterrel! Szerencsés vagyok, hogy láthattam.”
(Dutka Noémi)

„Fantasztikus volt!”
(Szilas Kis Réka)

A büntudat terhe alatt

A *Borisz Godunov* című opera új, Almási-Tóth András által jegyzett rendezésének középpontjában a cár lelki vívódásai állnak. A politikai pszichothriller Muszorgszkij operájának *ősváltozatán alapul*, amely felé a dalszínházak egyre nagyobb érdeklődéssel fordulnak, hiszen – ahogy a rendező fogalmazott – „valódi drámát ábrázol a zene segítségével”.

○ Kovácsné István, Haja Zsolt és az OPERA Énekkara - Fotó: Berecz Valter

○ Topolánszky Laura, Brassói-Jörös Andrea, Bretz Gábor, Wiedemann Bernadett - Fotó: Berecz Valter

○ Alekszej Kulagin, Kiss Tivadar, Szántó Andrea, Ódor Botond, Pataki Bence - Fotó: Berecz Valter

○ Bretz Gábor - Fotó: Berecz Valter

○ Palerdi András, Pál Botond - Fotó: Berecz Valter

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Nagyon szép, érdemes megnézni. Számomra lebilincselő élmény volt. Köszönet a művészeknek!” (Zimán Judit)

„Én láttam, örülök, hogy húsz év után újra hallhattam. Vastaps volt a végén.” (Tóth Éva)

„Fantasztikus volt! Ajánlom mindenkinek!” (Burger Ildikó)

„A Muszorgszkij-változatban a sűrített cselekmény nagyobb feszültségeket tud megmozgatni az előadásban, illetve hangsúlyosabbá válik a szereplők lelki állapota is. (...) Az egész előadás során izgalmas, de egyben nyomasztó vizuális elem volt az ifjú cárevics labdajátékát megjelenítő pillanatok sokasága fekete-fehériben: a lépcsőn pattogó labda ritmikája a fokozódó feszültségek szimbolikájának is tekinthető. A kisfilmeket Czeglédi Zsombor tervezte. (...) Bretz Gábor (Borisz Godunov) és Topolánszky Laura (Feodor) hatalmasat énekelt.”

(Lengyel Zsanett, Magyar Nemzet)

„Muszorgszkij Borisz Godunovja ígérkezett az egyik legfontosabb bemutatónak az OPERA 2023/24-es, Szláv évadában. Egyrészt nehéz lenne ennél ikonikusabb szláv művet választani. (...) Másrészt fontos, nagyszabású, az együttesekre is jelentős feladatot róvó műről van szó, amelyben egy egész operaház megmérettetheti magát. A Budapesten az utóbbi évtizedekben igen keveset hallható mű nem is maradt adós a revelatív élménnyel.”

(Kondor Kata, Fidelio)

„Az előadások mindegyikét Alan Buribayev karmester vezényli, akinek szakértő dirigálása kiemeli Muszorgszkij partitúrájának árnyalatait, precízen és jó érzékkel bejárva a bonyolult érzelmi skálát. (...) Összességében ez a feldolgozás a művészi látásmód és kivitelezés diádala, új életre keltve egy klasszikus operát, amely releváns üzenetet hordoz a mai közönség számára is. Az operarajongóknak és a műfajjal most ismerkedőknek egyaránt kötelező megnézni, felejthetetlen utazást ígér az emberi érzelmek és ambíciók mélyére.”

(Nadejda Komendatova, European News Agency)

„A produkció rendezője, Almási-Tóth András különböző történelmi korokat vegyít, Puskin halhatatlan szindarabjának alakjait pedig

időn és téren kívül létező archetipusokként mutatja be. (...) Az opera látványvilága egy olyan föld viszontagságait próbálja megjeleníteni, amely többször élt át vészterhes időket. Az események elemzésébe belefáradt Pimen cellájában különböző korok tárgyai szemétként vannak összehordva, amelyek a későbbi imposztornak, Grigorijnak szolgálnak szellemi táptalajul. Minden, ami megtörténik, a történelem része marad, de elrohad, és a múlt eseményeinek újabb értelmezését fogja táplálni. Almási-Tóth elgondolásában a horror a pokoli dolgoknak a való életbe való bejutását jelenti.”

(Ekaterina Borisova, snob.ru)

„A szünet után elképesztő változás állt be. A Grigorijt éneklő tenor, Ódor Botond most Bolondként tűnt fel: elég ügyes duplázás. A Bolond stilizált módon gyilkolta meg az öt gúnyoló gyerekeket, miközben »Heródes cár«-hoz énekelte panaszos félhangjait. A Borisz lelkének mélyén rejlő, gyökértelen, zavaros büntudat megnyilvánulását nem is lehetett volna jobban ábrázolni. Amikor a kórus gesztusai merevebbé, feltűnőbbé váltak (mozgástervező: Lázár Eszter), a produkció olyan lázálomszerű pszichodráává vált, mint amilyenek szánták. Nem káosz jött létre, hanem a brutalitás töredezett és végtelen történelmi körforgása, amiből egy megtört zsarnok örvongései szűrődnek át. A saját korunkra való utalást nem volt nehéz észrevenni. Bretz mellett, akinek örülési és halál-jelenete elképesztően intenzív volt, Palerdi András csodálatosan koncentrált Piment alakított, Kovácsné István ragyogóan fényes tenorral énekelte Sujszkijt, Alekszej Kulagin pedig remekül adta elő Varlaam borsát. (...) Mindezek pedig lenyűgöző hatást keltettek Sebastian Hannak monumentális, többszintes, forgó díszletében.”

(Warwick Thompson Opera, Egyesült Királyság)

Egy mulatságos rablóopera

○ Somogyi Lili Mária, Hábetler András, Boncsér Gergely, Szelezcki Artúr, Fenyvesi Gabriella Rea -
Fotó: Berecz Valtér

Többek között így jellemezte Szinétár Miklós Daniel Auber *Fra Diavolóját*, amit először huszonkét évesen, pályakezdőként állított színpadra. Csaknem hetven év távlatából, a magyar színházi élet doyenjeként nemcsak felfrissítette rendezését, hanem *új befejezést is adott a vígoperának*. Az Eiffel Műhelyház modern tere, a tapasztalt énekesek és a Tanár úr zeneakadémiai növendékei további lendületet adtak a vidám hangulatú produkciónak.

○ Körösi András, Boncsér Gergely, Szerekován János -
Fotó: Nagy Attila

○ Kiss Dóra Ivett, Boncsér Gergely, Fenyvesi Gabriella Rea, Szvétek László - Fotó: Berecz Valtér

○ Körösi András, Boncsér Gergely, Szerekován János -
Fotó: Berecz Valtér

○ Beeri Benjámín - Fotó: Berecz Valtér

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Köszönet az Eiffel Műhelyháznak, amiért ilyen ritkaságoknak ad helyet.”
(Simon A. Bird)

„Csodálatos előadást láttunk, gratulálok az összes közreműködőnek!”
(Kaszner Magdolna)

„Bájos, briliáns előadást láthattunk, minden művész szemlátomást, »fűlhalmást« lubickolt a szerepében. Nem is tudnék senkit kiemelni, mert mindenkit fel kellene sorolnom.” (Lovas Erika)

ban Szennai Kálmánt dicséri, aki rövid időn belül másodszor tudott komoly műhelymunkát felmutató produkciót létrehozni – köszönet érte és nagy brávo. Ha az Operaház a jövőben folytatná az OperaKaland ifjúsági sorozatát, egyszerűen nem lehet jobb produkciót találni rá, mint a Fra Diavolót, szóval, csak bátran. Ezzel a produkcióval lehet dicsekedni!”

(zéta, Café Momus)

„Az előadás végén budapesti viszonylatban hatalmas ováció fogadta a Bánffy terem meredek nézőteréről függő (nem korához képest függő, hanem függő) lesiető rendezőt, Szinétár Miklóst. Az ünnepség nem az életkornak járt, hanem az üde, friss, szellemes és vidám (néha azért keserűes) előadásért. (...) Az Operaház – nagyon helyesen – egy sor fiatal betevett, akik szinte tét nélkül lubickoltak a parádés szerepekben. (...) Fra Diavolo izgalmas, virtuóz és lendületes szerepét Boncsér Gergely kapta. (...) A hang újra engedelmessé válik, visszatért hajlékonysága, a magasságok impozánsan nyílnak. (...) Az események leginkább egy bizonyos Kookburn lord és neje, Pamela körül zajlanak. Hábetler András megint kapott egy hálás ziccerszerepet, amivel tökéletesen, remek karaktert felvonultatva tudott élni. A kikapós Pamela szerepében az első operaházi fellépésén Somogyi Lili Mária remek színadati képességről tanúbizonyságot téve, egészséges, üde hangon, rutinos előadói benyomást keltve komédiázta végig a délelőt. (...) Az előadás nagy nyeresége a realista, de mégis kikacsintósan realista díszlet, tervezője Zöldy Z Gergely. A jelmezek, amelyek szintén korhűek, de mégis modernek voltak, Szelei Mónika ügyességét dicsérik. A dalmű egy aprócska, mindössze 16 fős zenekarral valósult meg, melyben a vonóskart mindössze egy vonósötös jelentette. Hogy a vélhetően anyagi okokból leszűkített orkeszter mégis teljesíteni tudta feladatát, elsősor-

„Az első benyomás: humor és könnyedség. Egy pezsgő mű, amin az elejétől a végéig érződik a színészek lelkesedése. A lendületes, ritmikus kamara-zenekari anyag (szó szerint) dobpergés közepette szól meg, és kellemes áriákban bővelkedik. Inkább szórakozás ez, mint valódi vígopera, amelyben a (magyar nyelven előadott) áriák váltakoznak prózai részekkel. De micsoda párbeszédetek ezek! A rendező érezhetően hozzátett egy kicsit, hogy még pikánsabb legyen a körítés. (...) A cselekmény szélesebben halad előre a csupa lelkes szereplővel. (...) Mind kiváló színész, akik teljes erőbedobással vetik bele magukat a játékba, és nyilvánvalóan élvezik is azt. (...) Egyszóval, ha a *Fra Diavolo* nem is mestermű, Auber igazi szórakozást ígér: a dallamok kellemesek a fülnek, az előadás pedig a jelmezeket és a díszleteket illetően is igazán szemet gyönyörködtető. Szinétár Miklósnak igaza volt, amikor azt mondta, az opera »zenéje igen fűlbemászó és szerethető«. A (telt házas) tapsviharból ítélve Szinétár kétségkívül tudja, hogyan kell meghódítani a közönséget. Az OPERA vezetősége ismét jó érzékkel tűzött ki egy ritkán játszott darabot, ami nagyon is megérdemli, hogy újra felfedezzék.”

(Pierre Waline,
Le Journal Francophone de Budapest)

Kalózok a láthatáron!

Mesei elemekben gazdag mű, látványos színpadkép, **gyerekeknek szánt forma:** ezek azok a kincsek, amelyekkel a *KisKalóz* rendelkezik. A *kalóz* című balett óvodásoknak és kisiskolásoknak szánt változatát a Magyar Nemzeti Balettintézet növendékei táncolják, benne a nagyszínpadi produkció emblematikus részeivel, szerelemmel, árulással, hajótöréssel. Kalandra fel!

Fotó: Nagy Attila

„Számos balett-társulatnál merül fel a probléma: miként lehet a legjobban felkarolni a fiatal tehetségeket és a táncrajongók új generációját. A Magyar Nemzeti Balett és a hozzá tartozó Balettintézet lenyűgöző stratégiát követ e kérdés megválaszolása kapcsán. Az elmúlt hétfvégén mutatták be ugyanis az Eiffel Műhelyházban harmadik gyermekprodukciójukat, a *KisKalózt*. A négy előadásból álló sorozatban a különböző korosztályú növendékek bőségesen kaptak lehetőséget arra, hogy bemutassák tudásukat a közönségnek, amely ezen a premieren családtagokból, barátokból és sok kisgyermekes családból állt. A szünetben a [Mozdony]csarnokban megfigyelt jelentekek azt bizonyították, hogy a projekt meghozta a kívánt eredményeket. A gyermekek tánc lépéseket imitáltak, a kislányok – akik érkezésükkor már tütüt viseltek – izgatottan ugrándoztak. A régi gőzmozdony mögött (...) az ifjú művészek még fiatalabb csodálóikkal

fényképezkedtek. Néhány gyerek szeme csillogott, és remélhetőleg hamarosan a balett-rúd mellett láthatjuk őket. (...) Bár nem járok rendszeresen Budapesten, felismertem néhány diákot, akik már részt vettek korábbi produkciókban, és érdekes volt látni, hogyan fejlődtek az idők során. Berki Laura, Albert Enikő Zsófia és Pollák Éva Julianna három magabiztos Odalisket alakított, Varga Lilla Emese nyugodt, koncentrált Kis Gulnare volt Petrovics Léna Kis Medorája mellett. Kiss Lukács Márton – a kevés fiú egyikeként – Varga Hanna Petrával együtt a tatár tánc vídám szólólistáiként aranyos párosként tűntek fel a színpadon. A Magyar Nemzeti Balett két profit is küldött: Soobin Lee és Luca Massara *A kalózból Medora és Ali pas de deux*-jével megmutatta, mit lehet kitartással és kemény munkával elérni.”

(Ilona Landgraf, Landgraf on Dance, Németország)

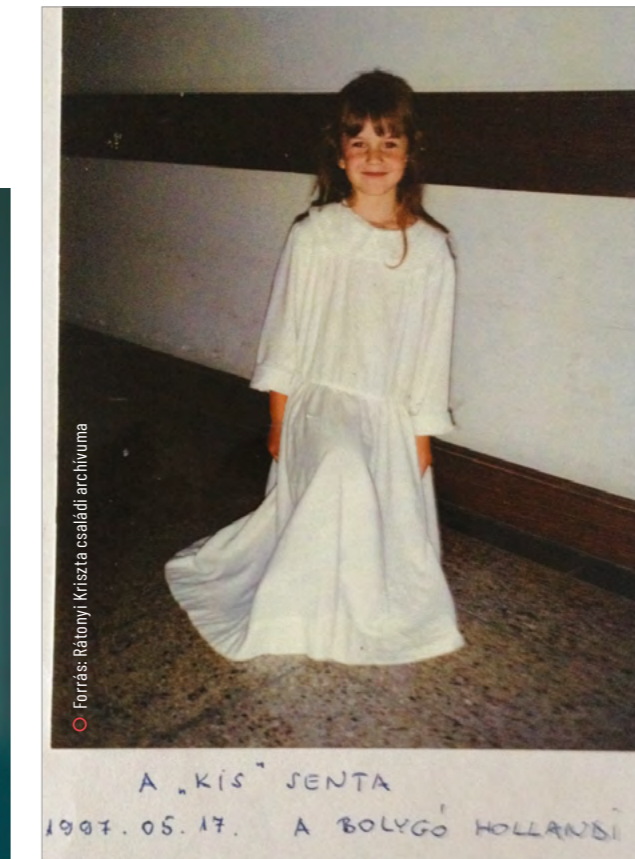
Reflektorfényben

Szerző: Várhegyi András

Rátonyi Kriszta, a közmédia Junior Prima díjas és 2023-ban Az Év Műsorvezetője díjjal kitüntetett képernyőse magával ragadó jelenség. Felszabadultságában fontos szerepet játszik az a rutin, amire kiskorában, a Magyar Állami Operaház gyerekszereplőjeként tett szert. Máig szívesen jár az Operába, és nézőként is jól tudja, micsoda emberpróbáló teljesítmények állnak egy-egy katartikus pillanat mögött.

Fiatalkorunkban sok minden bekerül a tarisznyánkba, ami később hasznunkra lehet az életünk folyamán. Te már hatévesen az Operaház előadásában élhetted át a színház varázsát gyerekszereplőként. Hogyan hatott ez az élmény a pályád alakulására?

Túlzásnak tűnhet azt mondani, hogy minden abban a pillanatban dőlt el, amikor először kiálltam az Operaház színpadára, pedig viszanézve valóban meghatározó évek voltak ezek, amelyek nélkül nem biztos, hogy ennyire elragadott volna a reflektorfény. Már fiatalon vágytam arra, hogy megmutathassam magam, de elég izgulós és félnék kislány voltam. Ekkor történt, hogy az Operaház válogatást hirdetett gyerekszereplők számára *A bolygó hollandi* előadásba, amire édesanyám biztatására én is jelentkeztem, és kiválasztottak, ezt követően pedig egy teljesen új világ nyílt meg előttem. Idegenként érkeztem ebbe a közegbe, nem tudtam semmit, ezért nagyon sokat jelentett minden bátorítás, amit a korrepetitoroktól, játékmesterektől vagy rendezőktől kaptam.

Megtanultam, hogyan bánjak a színpadi jelenlétemmel, megismertem, milyen játékra ad lehetőséget egy másik ember bőrébe bújni vagy akár mennyit számít egy jó megvilágítás.

Kerényi Miklós Gábor rendezésében mutatták be az említett előadást 1997-ben. Emlékszel, milyen feladatod volt a produkcióban?

Különösen nagy lehetőséget kaptam a rendezőtől, ugyanis kiválasztott a nyitány dramatisztikus verziójának főszerepére. Ez képileg úgy nézett ki, hogy egy nagyon sötétre komponált, baljós és erőteljes dallamokkal megjelenő kezdő történetben ott álltam egyedül, hófehér ruhában az Operaház színpadán, és csak rajtam múlt az a jelenet. Pár pillanattal korábban egy nagy mesekönyvet lapozgattam a dajka mellett, majd egy sziklaszirten megjelent a bolygó hollandi, én pedig felnéztem rá, és lassan előre lépkedtem a színtér előterébe. A mai napig, amikor egy szereplés előtt elfog az izgulás, úgy érzem, ugyanaz a kislány

Fotó: MTVA - Csöndör Kinga

RÁTONYI KRISZTA

vagyok, aki ott áll egyedül a világot jelentő deszkákon, és azt a fajta magabiztosságot próbálok megtalálni magamban, amit akkor megtapasztaltam.

Kivételesen közel kerülhettél a szakma nagyjaihoz. Kaptál tőlük bátorítást a színpadok mögött?

Bármilyen művésszel találkoztunk, legyen az magyar operacsillag vagy külföldi vendégfellépő, mindig elképesztő odafigyeléssel, segítséggel és szeretettel fordultak felénk. Soha nem éreztették velünk, hogy kisebb részei lennének a gépezetnek, még ha így is volt, hanem partnernek tekintettek minket. Ezért is lehet, hogy nekem a mai napig másfajta élmény megnézni egy operát, mert mindig eszembe jutnak azok az emberi aspektusok, amik egy előadás létrejötte mögött állnak. Szeretem mögé látni azokat a folyamatokat, amik odáig vezetnek, hogy nézőként megszületik bennem a katarzisz, miközben megszorítom a karfát, és érzem, hogy finoman lúdbörzöm a látottak hatására.

Volt olyan meghatározó mestered, akitől különösen sokat kaptál?

Merczel Marika játékmester nevét említeném meg, aki rengeteget foglalkozott velünk, és terelgetett minket az első, botladozó lépéseinknél. Sok olyan életbölcsességet kaptam tőle, ami a mai napig elkísér. Volt egy kis emlékkönyvem, amibe azt írta, „a növekedés nem jár lármával, ha nagy leszel, majd megérted.” Nagyon szeretek erre a mondatra gondolni, mert szerintem ma is sokaknak útmutatást jelenthetne.

Nem lehetett átlagos gyerekkorod ilyen fantasztikus színpadi élményekkel a hétköznapjaidban!

Hosszú éveken keresztül volt szerencsém különböző előadásokban játszani az Operaházban, az Erkel Színházban, és aztán több budapesti kőszínházban is. Valóban nem volt

○ Középen háttal, fehér ruhában Rátónyi Kriszta új a színpadon A bolygó hollandi előadás gyerekszerplőjeként. (1997) - Fotó: Mezey Béla

hagyományos gyerekkor, hiszen próbákra jártam és felnőttek között mozogtam. Mindent megtettem, hogy elégedettek legyenek velem, nagyon sokat beletettem.

Úgy tűnhet, kikövezett utad volt a színészi pálya felé, végül mégis más kanyart vett az életed, és jelenleg televíziós műsorvezetőként építész karriert.

Sokáig valóban úgy gondoltam, hogy ez egy egyenes út, amin csak végig kell mennem, és ha megvan bennem a kellő kitartás, szorgalom és alázat, akkor nem kérdés, hová vezet, de valami hiányzott belőlem. Nagyon hálás vagyok azoknak az embereknek, akik körülöttem álltak, hogy őszintén meg tudtam beszélni velük a kétségeimet, és azt gondolom, jól döntöttem, amikor a televíziót választottam. Mindig lenne bennem egy kicsi hiányérzet, ami miatt nem tudnék kiváló lenni a színpadi munkában. A kamerák előtt nem érzem ezt a hiányt. Persze, amikor nézőként felnézek a színpadra, mindig ott van a vágyódás, hogy lehetett volna ez is az én utam, de egy pillanatra sem vagyok csalódott.

Téged már gyerekként magával ragadott a színház világa. Szerinted hogyan lehet közelebb vinni a mai fiatalokhoz az opera műfaját?

Szerintem az operának a legnagyobb ereje abban rejlik, hogy egy olyan múlhatatlan műfaj, amit akárhányszor le lehet porolni. Ezek a történetek olyan örökérvényű dolgokról beszélnek, amelyek mindenkire hatással vannak, kortól függetlenül. A Wagner-operák a szívem csücskei, számtalan színrevitelben láttam már őket, más-más életkorban, és mindig találtam bennük valamit, ami megszólított. Kiskoromban a bátyám, aki hatalmas operarajongó, nagyon sokat vitt magával az Operába, ami sokat számított abban, hogy az életem részévé vált a színházba járás. Most is közös operabérletünk van, rendszeresen követjük a bemutatókat, az elmúlt évekből különösen szerettem a *Parsifalt*, a *Faustot* és a *Parasztbecsületet*, amit a *Bajazzókkal* párban mutattak be. Azt gondolom, a közönséggel való kapcsolattartásban nincs jobb út az őszinteségnél, az eredetiségnél és a hitelességnél. ○

NYÁRI-ŐSZI PROGRAMOK

JÚLIUS, AUGUSZTUS, SZEPTEMBER

OPERAHÁZ

Verdi: **Rigoletto**; **Traviata**; **Az álarcosbál**

Seregi / Goldmark / Hidas: **A makrancos Kata**

Mozart / Menotti: **Bastien és Bastienne** / **A telefon** – **MVM Pikoló Program**

Bizet: **Carmen**

Dantzig – Schayk / Csajkovszkij: **A hattyúk tava**

Wagner: **A bolygó hollandi**

Liszt – Erkel – Dohnányi – Bartók – Kodály: **OPERA140**

EIFFEL MŰHELYHÁZ

Príma Donnák +1 Hős: **Komlósi Ildikó**

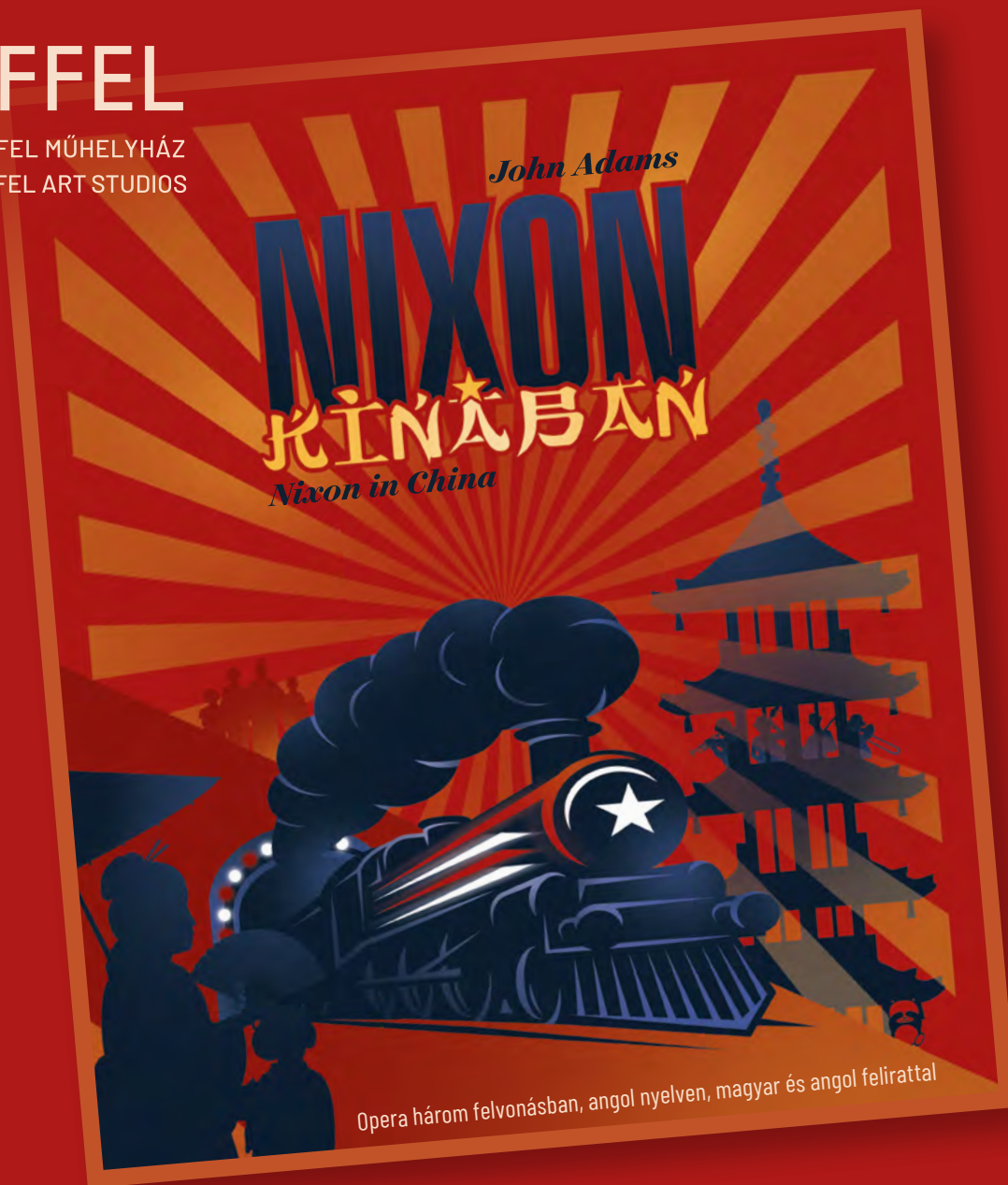
Adams: **Nixon Kínában**

ERKEL SZÍNHÁZ

Rossini: **A sevillai borbély**

EIFFEL

EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

Zeneszerző **JOHN ADAMS**
Szövegíró **ALICE GOODMAN**
Rendező **ALMÁSI-TÓTH ANDRÁS**
Díszlet-, világítás- és videótervező
SEBASTIAN HANNAK
Jelmeztervező **MÁRTON RICHÁRD**
Mozgástervező **LÁZÁR ESZTER**

Konzultáns (sinológia) **RÉVÉSZ ÁGOTA**
Karigazgató **CSIKI GÁBOR**

Karmester **VAJDA GERGELY**

Közreműködik **A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ**
ZENEKARA ÉS ÉNEKKARA

Opera három felvonásban, angol nyelven, magyar és angol felirattal

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Magyarországi bemutató 2024. szeptember 22., Eiffel Műhelyház

OperaApp

opera.hu | facebook.com/Operahaz